

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์
ชุดโครงการประเมินสถานภาพการศึกษา

โบราณคดี

รัศมี ชูทรงเดช

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สัญญารับทุนเลขที่ PDG 01/054/2540

31 กรกฎาคม 2541

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์
ชุดโครงการประเมินสถานภาพการศึกษา

โบราณคดี

รัศมี ชูทรงเดช

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สัญญารับทุนเลขที่ PDG 01/054/2540

31 กรกฎาคม 2541

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการประมวลองค์ความรู้

เรื่อง

การประเมินสถานภาพไทศึกษา ด้านโบราณคดี

โดย

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

วิทย์ ชูทรงเดช

ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้วิจัย

อมรา ศรีสุชาติ

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ที่ 10 กรมศิลปากร

ผู้ช่วยนักวิจัย

ดวงกมล อัครมาส

ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบันไทยศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 สิงหาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	i
Exclusive summary	iii
บทนำ	1
บทที่ 1	8
บทที่ 2	21
บทที่ 3	47
บทที่ 4	68
บทที่ 5	73
กิตติกรรมประกาศ	76
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก ก	93
ภาคผนวก ข	98

สารบัญแผนที่

		หน้า
แผนที่ 1	แผนที่แสดงเขตพื้นที่การศึกษาเรื่องไทศึกษา ด้านโบราณคดี	122
แผนที่ 2	แผนที่ขอบเขตการกระจายตัวของคนที่พูดภาษาตระกูล	123
แผนที่ 3	แผนที่แสดงแนวคิดทฤษฎีต่างๆ	124
แผนที่ 4	แผนที่การกระจายตัวของโบราณวัตถุในพื้นที่ทั้ง 4 เขต	129

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 1	ชาติพันธุ์จากโครงกระดูกแบบมองโกลอยด์ใต้	125
รูปที่ 2	รูปแบบการฝังศพในหม้อ/ไห	125
รูปที่ 3	พิธีกรรมขุดศพพื้นหน้าที่แหล่งโบราณคดีบ้านเก่า จ. กาญจนบุรี	125
รูปที่ 4	ขวานหินแบบมีใบ จากแหล่งโบราณคดีใน จ. ยะลา	125
รูปที่ 5	หม้อสามขา จากแหล่งโบราณคดีบ้านเก่า จ. กาญจนบุรี	125
รูปที่ 6	ลวดลายแบบสำนวนหัตถ์คาลานายบนภาชนะดินเผา และเครื่องประดับสำริด	126
รูปที่ 7	ศิลปะถ้ำ บริเวณหุบเขาสุ่มแม่น้ำชูเจียง ในมณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน	126
รูปที่ 8	กลองมโหระทึกจาก Ngoc Lu เวียดนาม	126
รูปที่ 9	หินหุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า จากแหล่งโบราณคดีถ้ำเปื่องแบบ จ. สุราษฎร์ธานี	127
รูปที่ 10	การปลูกข้าว ร่องรอยของข้าวจากหลุมฝังศพที่แหล่งโบราณคดี โคกพนมดี จ. ชลบุรี	127
รูปที่ 11	ตุ้มหูแบบลิง-ลิง-โอ จากถ้ำ Tabon ฟิลิปปินส์	127
รูปที่ 12	ขวานหินขัดแบบจงอยปากนก จากแหล่งโบราณคดีใน จ. ยะลา	128
รูปที่ 13	จี๋ห้อยรูปสัตว์สองหัว จากถ้ำ Tabon ฟิลิปปินส์	128
รูปที่ 14	รูปจำลองคนในเรือขุดที่ Manunggul ฟิลิปปินส์	128
รูปที่ 15	โลหะกรรมสำริดที่มีปริมาณดีบุกสูงที่แหล่งโบราณคดีเขา จอมวกหรือจอมูก จ.ราชบุรี	128
รูปที่ 16	จารึกที่แสดงอักษร-ภาษาโบราณ จากปากลำโดมน้อย ริมแม่น้ำมูล ค.สิรินธร จ. อุบลราชธานี	128
รูปที่ 17	ภาพจำลองของการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มชนต่างๆ ที่อาศัย อยู่ในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต	130

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อโครงการ	โครงการประเมินสถานภาพไทศึกษา ด้านโบราณคดี
หัวหน้าโครงการ	อาจารย์ ดร. วัชรวิทย์ ชูทรงเดช ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้วิจัย	อาจารย์อมรา ศรีสุชาติ สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 สงขลา กรมศิลปากร
แหล่งทุน	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
วัตถุประสงค์	1. เพื่อประมวลบรรณานุกรมข้อมูลที่มีเนื้อหาโบราณคดีเกี่ยวกับ ไทศึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ 2. เพื่อรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีที่ปรากฏในเอกสารการค้นคว้า วิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับไทศึกษา 3. เพื่อประมวลบรรณนิทัศน์ตามบรรณานุกรมข้อที่ 1 4. เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลและประเมินสถานภาพงานโบราณคดีที่เกี่ยว กับไทศึกษา

ระยะเวลาในการดำเนินงาน 1 ปี (1 มิถุนายน 2540-31 พฤษภาคม 2541)

ขอบเขตการวิจัย

จากการวิจัยข้อมูลโบราณคดี เพื่อนำไปสู่การประเมินสถานภาพไทศึกษา
ด้านโบราณคดีนั้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา 4 เขตพื้นที่ ประกอบด้วย
เขตที่ 1 หมายถึงเขตประเทศไทยปัจจุบัน เขตที่ 2 หมายถึง เขตภูมิศาสตร์ภาษาไท
เขตที่ 3 หมายถึง เขตใต้ประเทศไทยลงไปจนถึงกลุ่มเกาะในมาเลเซีย อินโดนีเซีย บรู
ไน ฟิลิปปินส์ และ เขตที่ 4 หมายถึง เขตคอนบนที่ติดต่อกับประเทศไทยปัจจุบันและ
กับเขตภูมิศาสตร์ภาษาไท ได้แก่ จีน เวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่า

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. สืบหาเอกสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามขอบเขตที่กำหนด
2. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากเอกสารข้างต้น
3. ทำบรรณนิทัศน์ของเอกสารที่ประมวล
4. จำแนกข้อมูลตามข้อสรุปในบรรณนิทัศน์ โดยถือหลักการจำแนกตามเขต
พื้นที่ ๔ เขต ตามขอบเขตที่กำหนดและตามกลุ่มข้อมูล จัดทำตารางแจกแจงข้อมูล
ตามหลักฐานบ่งชี้และขอบเขตพื้นที่ของแหล่งอ้างอิงพร้อมแผนที่ และวิเคราะห์ตี
ความตามตารางแจกแจงข้อมูล

5. สังเคราะห์หลักฐานและแนวความคิดที่ได้จากข้อมูล
6. ประเมินผลการสังเคราะห์
7. สรุปผลการประเมินสถานภาพองค์ความรู้ด้านโบราณคดีและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการประเมิน

จากบรรดาเอกสารงานวิจัยที่นำมาประเมินทั้งหมดรวมทั้งสิ้น 190 รายการนั้นพบว่า หลักฐานโบราณคดีที่งานวิจัยเหล่านี้นำมาใช้อ้างอิงเพื่อวิเคราะห์ตีความให้ความหมายต่อเรื่องไทศึกษา ประกอบด้วย (1) ขาติพันธุ์จากโครงกระดูกแบบมองโกลอยด์ (ได้) (2) รูปแบบการฝังศพในหม้อ/ไห (3) พิธีกรรมการขุดฟันและถอนฟันหน้า (4) ขวานหินขัดแบบมีปาก (5) หม้อสามขา (6) ลวดลายแบบสำหูนธ์-ศาลานายบนภาชนะดินเผาและเครื่องประดับสำริด (7) ศิลปะเก่า (8) กลองมโหระทึกสำริด (9) หินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า (10) การปลูกข้าว (11) ตุ่มหูแบบสิง-สิง-โอ

จากการใช้หลักฐานโบราณคดีข้างต้น นำไปสู่การเสนอแนวคิดทฤษฎีเรื่องไทศึกษา ในด้านพลวัตวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต 4 แนวคิดทฤษฎี ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแพร่กระจายวัฒนธรรม และประชากรเนื่องมาจากการอพยพเครื่องถ้วยจากเหนือลงใต้ ในภาพรวมและเฉพาะบางส่วนของพื้นที่ทั้ง 4 เขต

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแพร่กระจายวัฒนธรรมและประชากรเนื่องมาจากการอพยพเคลื่อนย้ายจากตะวันตกไปตะวันออกในภาพรวมของพื้นที่ทั้ง 4 เขต

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรมระหว่างภาคพื้นทวีปและหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการเคลื่อนไหวสลับสับเปลี่ยนกันไปมาระหว่างการให้และรับ ไม่มีเขตพื้นที่ใดผูกขาดการเป็นผู้ให้และผู้รับเพียงอย่างเดียว

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นเองของกลุ่มชนที่ถือกำเนิดบนดินแดนในเขตพื้นที่นั้นๆตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์แล้วสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ผลการประเมินงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ขาดการใช้หลักฐานโบราณคดีทุกประเภท กล่าวคือมักใช้หลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเพียง 2-3 ประเภท ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการตีความหมายและวินิจฉัย ความสัมพันธ์ในการใช้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 กับเขตพื้นที่ 2 ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมาย ยังมีน้อยเกินไป นอกจากนี้ ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ใช้หลักฐานทางโบราณคดีในส่วนที่เป็นหลักฐานทางโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เรื่องราวสัมพันธ์กับเรื่องไทศึกษาในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต แต่อย่างใด

Executive Summary

Project Title	Current Research Status of Archaeology on Tai Studies
Principle Investigator	Dr. Rasmi Shoocongdej Department of Archaeology, Faculty of Archaeology Silpakorn University, Bangkok
Researcher	Amara Srisuchat The Tenth Regional Office of Archaeology and Museum, Fine Arts Department, Songkha
Funding Source	The Thailand Research Fund (TRF)
Objectives	

1. To synthesize the bibliographies on Archaeology relating to Tai studies
2. To collect archaeological evidence on Tai Studies from existing literature
3. To synthesize annotated bibliography of existing literature
4. To examine and evaluate current research status of archaeology on Tai studies

Research Period 1 year (June 1, 1997-May 31, 1998)

Research Area

Four major geographic areas are covered as follows: area one is a present-day Thailand; area two is where Tai languages are spoken; area three is the area south of Thailand including Malaysia, Indonesia, Brunei, and Philippines; and area four is the area north of Thailand including China, Vietnam, Cambodia and Burma.

Research Methodology

- 1) To survey literature on archaeology relating to Tai Studies
- 2) To classify the literature
- 3) To create an annotated bibliography of the literature
- 4) To classify and analyze archaeological data in frequency tables
- 5) To synthesize archaeological evidence and the theoretical frameworks used

- 6) To examine the validity of the use of the archaeological record and the proposed theoretical frameworks
- 7) To draw conclusions from the existing literature

Results

Based on 190 references, eleven types of archaeological evidence are often utilized by scholars as following: (1) Southern Mongoloid skeletal remains; (2) Jar burial; (3) Teeth deformation; (4) Shoulder adzes; (5) Tripod pottery; (6) Sahyunh-Kalanay style pottery and jewelry; (7) Rock art; (8) Bronze kettle drum; (9) Tree bark cloth beater; (10) Rice cultivation; (11) Ling-ling-O earring.

Four majors theoretical frameworks are proposed by using the mentioned archaeological evidence.

- 1) diffusion and migration from north to south
- 2) diffusion and migration from west to east
- 3) dynamic interaction between people in mainland and insular Southeast Asia
- 4) internal development

In summary, most of the existing research was used only a few archaeological evidence in their proposed hypotheses. In general, only one to three types of evidence are employed which often cause ambiguous interpretations and make it difficult to make thorough evaluation. Furthermore, none of historical evidence is not applied by archaeologists.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเรื่องความเป็นมาของ “ชนชาติไทย” และ “กำเนิดไทย” มีมาเป็นเวลาหลายทศวรรษมาแล้ว ในปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับไทศึกษา ที่ปรากฏในบทความงานวิจัย/ข้อเขียนต่างๆ ส่วนใหญ่มักเป็นข้อมูลทางด้านใดด้านหนึ่งไม่ว่าจะเป็นภาษาศาสตร์ ชาติพันธุ์วิทยา มานุษยวิทยา ฯลฯ โดยไม่มีการสังเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน ทำให้ขาดการสร้างภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับชนชาติ/วัฒนธรรมไท ซึ่งสัมพันธ์กับอดีตหรือภูมิหลังของประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของประเทศไทยเราเป็นอย่างมาก

จากเอกสาร/งานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องไทศึกษาส่วนหนึ่งแสดงให้เห็นว่า อดีตหรือภูมิหลังของกลุ่มชนชาติไท หรือกลุ่มชนที่พูดภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในเขตหรือนอกเขตภูมิศาสตร์ภาษาไทย มีความสำคัญต่อความเข้าใจแก่นแท้ที่เป็นเอกลักษณ์ ตลอดจนการคลี่คลายทางวัฒนธรรมและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของ “ไท” ในปัจจุบัน มีงานเขียนงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ใช้หลักฐานทางโบราณคดีมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ตีความเรื่องราวจนกระทั่งถึงการเสนอแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ “ไท” ในสาขาอื่นๆ โดยที่ยังไม่เคยมีการสังเคราะห์หรือประเมินการใช้หลักฐานโบราณคดีในงานนั้นๆ ต่ออย่างใด ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า แนวคิดทฤษฎีเหล่านั้นตั้งอยู่บนสมมติฐานที่น่าเชื่อถือ หรือได้วิเคราะห์วินิจฉัยอย่างชัดเจนหรือไม่ อย่างไร

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการประเมินสถานภาพไทศึกษาด้านโบราณคดี โดยการนำงานเขียนงานวิจัยที่ผ่านมาที่ใช้ข้อมูลโบราณคดีในการสร้างเรื่องหรือแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับไทศึกษามาสังเคราะห์และประเมินผลเพื่อทราบสถานภาพแห่งองค์ความรู้ที่ชัดเจนในด้านนี้ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้สังเคราะห์กับองค์ความรู้สาขาอื่นๆ ต่อไปและจะทำให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ชัดเจนในเรื่องไทศึกษา และเป็นพื้นฐานในการวิจัยเรื่องนี้ต่อไปในอนาคต

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อประมวลบรรณานุกรมข้อมูลที่มีเนื้อหาโบราณคดีเกี่ยวกับ “ไทศึกษา” ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. เพื่อรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีที่ปรากฏในเอกสารการค้นคว้าวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องไทศึกษา

3. เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลและประเมินสถานภาพงานโบราณคดี ที่เกี่ยวกับเรื่องโทศึกษา

II. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่างานโบราณคดีเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง "โท" บ้าง และที่มีอยู่นั้นเรื่องใด มี หรือ ขาด เนื้อหาด้านใด ไม่ว่าจะเป็นแนวคิด ระเบียบวิธี ซึ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางต่อการวางแผนงานวิจัยทางโบราณคดีเรื่อง "โท" อย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนในอนาคต

2. ทำให้ทราบว่า ในบรรดางานที่ มี อยู่ งานใดบ้างที่ให้ความรู้ทางโบราณคดีเรื่องโท ได้ อย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้เชื่อมโยงกับข้อมูลการวิจัยเรื่อง "โท" ในสาขาวิชาอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ความรู้ความเข้าใจเรื่อง "โท" บางแง่มุมที่กระจัดกระจายหรือให้ความหมายในภาพรวม

3. ได้ฐานข้อมูลส่วนหนึ่งที่สามารถนำไปใช้สำหรับการศึกษาด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมเรื่องอื่นๆ ได้

4. สามารถนำแนวทางการศึกษาวิจัยลักษณะนี้ไปใช้เป็นแบบอย่างในการศึกษาสถานภาพโบราณคดีด้านอื่นๆ ซึ่งจะยังผลให้เกิดการจัดระเบียบการวิจัยทางโบราณคดี เช่นเดียวกับสาขาอื่นๆ ในอนาคต

III. ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษางานโบราณคดีเกี่ยวกับโท ที่เป็นองค์ความรู้จากเอกสารในภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ จากสิ่งพิมพ์ที่ค้นคว้าได้ในปีพิมพ์ที่เก่าแก่ที่สุด (1934) จนกระทั่งถึง กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2541 หรือ February 1998

2. ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตพื้นที่ใน 4 เขต ซึ่งขยายขอบเขตจากเขตภูมิศาสตร์ภาษาไทยที่กำหนดในโครงการชุด ดังนี้ (แผนที่ 1)

2.1 เขตที่ 1 หมายถึง เขตประเทศไทยปัจจุบัน

2.2 เขตที่ 2 หมายถึง เขตภูมิศาสตร์ภาษาไทย (ถือตามแผนที่ร่วมของโครงการประมวลองค์ความรู้เรื่องการประเมินสถานภาพโทศึกษา—แผนที่ 2)

2.3 เขตที่ 3 หมายถึง เขตใต้ประเทศไทยลงไปจนถึงกลุ่มเกาะในมาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์

2.4 เขตที่ 4 หมายถึง เขตตอนบนที่ติดต่อกับประเทศไทยปัจจุบันและกับเขตภูมิศาสตร์ภาษาไทย ได้แก่ จีน เวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่า (เมียนมาร์)

ในที่นี้เขตที่ 1 เป็นพื้นที่แกนเชื่อมโยงกับเขตพื้นที่ทั้ง 3 เพราะมีหลักฐานทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับ "คนไทย" มากที่สุด และสามารถจะเข้าถึงแหล่งข้อมูลโบราณคดีได้ง่ายกว่าพื้นที่อื่นๆ

การขยายขอบเขตพื้นที่ไปเขตที่ 3 และ 4 เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีร่องรอยหลักฐานความสัมพันธ์ของคนที่ย้ายอยู่ในภูมิภาคอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีต

ดังนั้นการประเมินสถานภาพไทศึกษา ด้านโบราณคดี จึงไม่สามารถจะมองข้ามบริบทของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจำกัดการศึกษาเฉพาะพื้นที่เขตภูมิศาสตร์ภาษาไทยเท่านั้น เพราะจะทำให้ไม่สามารถจะมองเห็นพัฒนาการทางวัฒนธรรมที่คลี่คลายจาก “ก่อนเป็นไท” จนกระทั่ง “เป็นไท” ในปัจจุบัน

3. ศึกษาข้อมูล ที่เป็นทั้งเอกสารและวัตถุหลักฐานทางโบราณคดี ที่ปรากฏในเขตพื้นที่ทั้ง 4 ข้างต้น โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มข้อมูล ดังนี้

3.1 กลุ่มข้อมูลที่ 1 หรือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Data) หมายถึง วัตถุหลักฐานและที่ปรากฏในเอกสารงานวิจัยผลต่อวัตถุหลักฐานและแหล่งโบราณคดีที่ได้จากการปฏิบัติงานโบราณคดี ตามระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดีจนมีผลเป็นที่สุด เช่น การวิเคราะห์/การกำหนดอายุ ที่แสดงความหมาย/เรื่องราวในตัวเอง ก่อนการนำไปใช้ตีความหรือแปลความหมายเหตุการณ์/เรื่องราวทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม

3.2 กลุ่มข้อมูลที่ 2 (Generative synthesis) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลกลุ่มที่ 1 แล้วนำมาแปลความหมายเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต แสดงความหมายโดยทั่วๆไปไม่จำเพาะเจาะจง

3.3 กลุ่มข้อมูลที่ 3 (Specific synthesis) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลกลุ่มที่ 1 และ 2 ซึ่งให้ความหมายต่อการศึกษาเรื่องไทศึกษาโดยตรง

4. ขอบเขตเรื่องมิติเวลา ครอบคลุมระยะเวลาตั้งแต่ 20,000 ปีมาแล้ว ซึ่งปรากฏหลักฐานของคนที่เข้ามาอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทยเป็นครั้งแรก จนกระทั่งถึงพุทธศตวรรษที่ 21 ซึ่งปรากฏจารึกที่ใช้อักษรไทย ภาษาไทย ในเขตพื้นที่ข้างต้นอย่างกว้างขวาง

IV. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. สืบรวจเอกสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโบราณคดีตามขอบเขตที่กำหนด ดังนี้

1.1 สืบรวจเอกสารที่เกี่ยวกับงานโบราณคดีเท่าที่ปรากฏในขอบเขตภูมิศาสตร์ภาษาไทย และพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เอกสารที่ใช้เป็นเอกสารภาษาไทย อังกฤษและฝรั่งเศส

เอกสารต่างๆ ทั้งหมดมีจำนวน 199 รายการ ตามที่ปรากฏชื่อและรายละเอียดในบรรณานุกรม แบ่งตามประเภทเอกสาร ดังนี้

ภาษา	หนังสือ	บทความในหนังสือ/ วารสาร	งานวิจัย	สารนิพนธ์/ วิทยานิพนธ์
ภาษาไทย	51	54	7	11
ภาษาอังกฤษ	18	51	2	2
ภาษาฝรั่งเศส	2	-	1	-

เอกสารภาษาไทย จำนวนทั้งสิ้น 123 รายการ
เอกสารภาษาอังกฤษ จำนวนทั้งสิ้น 73 รายการ
เอกสารภาษาฝรั่งเศส จำนวนทั้งสิ้น 3 รายการ

สำหรับเอกสารประเภทสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์นั้น ผู้วิจัยรวมระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยเฉพาะสารนิพนธ์ระดับปริญญาตรี ของภาควิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีลักษณะการรวบรวมข้อมูลขึ้นพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการสำรวจสถานภาพ

อย่างไรก็ดี เอกสารที่ทำการประเมินนั้นไม่ได้เป็นตัวแทนของที่ดีสำหรับทุกพื้นที่ เพราะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องภาษาของเอกสารต่างๆ ที่ไม่ได้เขียนด้วยภาษาอังกฤษ หรือ ฝรั่งเศส

1.2 นักวิชาการที่เขียนงานนิพนธ์สามารถจำแนกได้ 4 กลุ่มดังนี้ โดยการจำแนกนักวิชาการชาวอเมริกันออกมาต่างหากเพราะอิทธิพลของอเมริกันมีสูงต่อการทำงานในโบราณคดีร่วมสมัย (ดู ภาคผนวก ก)

- 1.2.1 นักวิชาการชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ไทย เวียดนาม ไทอาหม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์)
- 1.2.2 นักวิชาการชาวเอเชีย (จีน ญี่ปุ่น)
- 1.2.3 นักวิชาการชาวยุโรป
- 1.2.4 นักวิชาการชาวอเมริกัน

1.3 การเลือกสรรงานนิพนธ์ที่เกี่ยวกับแนวคิด/ทฤษฎีจะเลือกจากเกณฑ์ดังนี้

- 1.3.1 เป็นผลงานของนักโบราณคดีที่ผ่านการอบรมทางด้านโบราณคดี ที่ทำงานครบกระบวนการศึกษาวิจัยทางโบราณคดี นับตั้งแต่การสำรวจ ขุดค้น การวิเคราะห์ และการเขียนรายงาน
- 1.3.2 เป็นผลงานของนักโบราณคดีที่ผ่านการอบรมทางโบราณคดี ทำงานด้านโบราณคดี แต่ไม่ได้ทำงานทุกขั้นตอนของกระบวนการศึกษาวิจัยทางโบราณคดี เช่นวิเคราะห์โบราณวัตถุเฉพาะประเภท
- 1.3.3 เป็นผลงานของนักวิชาการที่ไม่ได้ผ่านการอบรมทางโบราณคดีโดยตรง แต่มีความสนใจในงานด้านโบราณคดี เรียนรู้จากการเข้าร่วม ทำงานข้ามขั้นตอนของกระบวนการศึกษาวิจัยทางโบราณคดี เช่นการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้นและตั้งข้อสมมติฐาน

2. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากเอกสารข้างต้น (สาระความรู้และแนวคิด)

2.1 จำแนกข้อมูล ถือหลักการจำแนกตามเขตพื้นที่ ๔ เขต ตามขอบเขตที่กำหนด

2.2 จำแนกตามกลุ่มข้อมูล 3 ประเภท โดยนำมาจำแนกข้อมูลของหลักฐานประเภทโบราณวัตถุและโบราณสถานที่ได้จากการสำรวจและการขุดค้น ตามลำดับวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม (Cultural Sequence) ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เพื่อสืบค้นหลักฐานที่เก่าที่สุด อันจะช่วยคลี่คลายเรื่อง "ราก" วัฒนธรรมของ "คนไทย" ว่าเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อใด โดยพิจารณาหลักฐานตามเวลาและสถานที่

หัวข้อที่ในการสำรวจสถานภาพ

- แนวคิด/ทฤษฎี
- หลักฐานทางโบราณคดีที่ใช้สนับสนุนแนวคิด/ทฤษฎีต่างๆ
- ลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมทางโบราณคดีที่ถูกใช้เป็นตัวแทนของคนไทย

3. จัดทำตารางแจกแจงข้อมูลตามหลักฐานบ่งชี้และขอบเขตพื้นที่ของแหล่งอ้างอิงพร้อมแผนที่การกระจายตัวของโบราณวัตถุ ถ้าโบราณวัตถุประเภทใดพบมากและกระจายครอบคลุมพื้นที่ศึกษา จะช่วยในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานประเภทนั้นๆ ว่ามีความเป็นไปได้ในการใช้เป็นเครื่องบ่งชี้เพื่อศึกษาลักษณะ "วัฒนธรรมโบราณคดีของไทย"

อย่างไรก็ดีในการศึกษานี้ไม่ได้วิเคราะห์ถึงความน่าเชื่อถือของปริมาณกลุ่มตัวอย่าง เพราะยังข้อจำกัดในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลเอกสารภาษาอื่นๆ เช่น เอกสารภาษาเวียดนาม เมียนมาร์ จีน เป็นต้น

4. วิเคราะห์ตีความตามตารางแจกแจงข้อมูล

5. สังเคราะห์หลักฐานและแนวความคิดที่ได้จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสถานภาพในประเด็นที่สำคัญดังนี้

- แนวคิด/ทฤษฎี
 - ขอบเขตทางภูมิศาสตร์/เวลา
 - คน
 - วัฒนธรรมทางวัตถุ
 - วัฒนธรรมทางด้านจิตใจและความเชื่อ
- ระเบียบวิธีการวิจัยทางโบราณคดีของนักวิชาการ (คู่มือนิยามศัพท์)

6. ประเมินผลการสังเคราะห์ตามขั้นตอนที่กล่าวมาในข้างต้น

7. สรุปผลการประเมินสถานภาพองค์ความรู้ด้านโบราณคดีและข้อเสนอแนะ

V. แหล่งข้อมูล

การค้นคว้าแหล่งข้อมูลพบว่าห้องสมุดดังต่อไปนี้เป็นแหล่งที่มีเอกสารพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมเรื่องราวทางโทศึกษาด้านโบราณคดี

1. ห้องสมุดส่วนบุคคลของรศ.มิ ชูทรงเดช/อมรา ศรีสุชาติ
2. หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร
3. หอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. หอสมุดมหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
5. หอสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. ห้องสมุดสำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร
7. ห้องสมุดสถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมิชิแกน แอนนาเบอร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา
9. ห้องสมุดสยามสมาคม
10. ห้องสมุดสปป่า
11. หอสมุดแห่งชาติ
12. ห้องสมุดกองโบราณคดี กรมศิลปากร
13. ห้องสมุดภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
14. เอกสารจากคณะกรรมการประมวลองค์ความรู้เรื่องการประเมินสถาน

ภาพโทศึกษา

VI. ระยะเวลาดำเนินการ 1 มิถุนายน 2540 – 31 พฤษภาคม 2541

VII. นิยามศัพท์

• ระเบียบวิธีการทางโบราณคดี

หมายถึง กระบวนการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่การตั้งคำถาม การสำรวจ ขุดค้น วิเคราะห์ และตีความหมาย นอกจากนั้นนักโบราณคดีจะให้ความเชื่อถือกับหลักฐานทางโบราณคดีที่พบอยู่กับที่ รู้ตำแหน่งที่มาที่แน่นอน ไม่มีการรบกวนหรือเคลื่อนย้าย เช่นพบจากการขุดค้นทางโบราณคดี หรือเป็นหลักฐานทางโบราณคดีที่มาจากแหล่งโบราณคดีที่มีการกำหนดอายุด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เช่นคาร์บอน 14

- **วัฒนธรรมทางโบราณคดี**

หมายถึง วัตถุทางวัฒนธรรมที่เป็นผลผลิตของพฤติกรรมของคนในสังคมที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งในอดีต โดยมีวัตถุทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกัน และวัตถุทางวัฒนธรรมนี้จะพบอย่างกว้างขวางในหลายๆ บริเวณเป็นจำนวนมากๆ เช่นเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ สถาปัตยกรรมเด่น ซึ่งบ่งชี้ลักษณะทางวัฒนธรรมของสุโขทัย เป็นต้น

- **แหล่งโบราณคดี**

หมายถึง บริเวณที่มีการพบกลุ่มของวัตถุทางวัฒนธรรมอยู่ร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วยโบราณวัตถุ (Artifact: สิ่งที่คนทำขึ้น) นิเวศวัตถุ (Ecofact: อินทรีย์และอนินทรีย์วัตถุที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของคน เช่นกระดูกสัตว์ เมล็ดพืช) และร่องรอยผิวดิน (Feature: ร่องรอยที่เกิดจากกิจกรรมรอบๆ เช่นเสา หลุม)

- **การกำหนดอายุโดยวิธีคาร์บอน 14**

หมายถึง เป็นเทคนิคการกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ วัดการสลายตัวของคาร์บอนที่สะสมอยู่ในสิ่งมีชีวิตขณะที่มีชีวิตอยู่ วิธีการกำหนดอายุโดยวิธีคาร์บอน 14 เป็นวิธีที่นักโบราณคดีนิยมใช้กำหนดอายุยุคสมัยทางโบราณคดีจากตัวอย่างที่พบในหลุมขุดค้นทางโบราณคดี ตัวอย่างที่ดีคือถ่าน หรืออินทรีย์วัตถุ หลักฐานทางโบราณคดีที่มาจากแหล่งโบราณคดีที่มีการกำหนดอายุโดยวิธีคาร์บอน 14 จะเป็นข้อมูลที่นำเชื่อถือ อายุที่มาจากวิธีคาร์บอน 14 มักจะมีคำว่า BC (Before Christ) หรือ BP (Before Present)

- **คนไทย**

หมายถึงคนไทยที่มีหลายเชื้อชาติร่วมกัน แต่มีสัญชาติไทย และอาศัยอยู่ในประเทศไทย

- **คนไท**

หมายถึงคนที่พูดตระกูลภาษาไท อาศัยอยู่นอกประเทศไทย

บทที่ 1

ประมวลความรู้และประเมินสถานภาพแนวคิดทฤษฎี

การประมวลความรู้และประเมินสถานภาพแนวคิดทฤษฎีไทยศึกษาด้านโบราณคดี เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาเรื่องกำเนิดไท ซึ่งมีการศึกษาค้นคว้าโดยนักวิชาการประวัติศาสตร์และนักภาษาศาสตร์เป็นเวลาหลายทศวรรษมาแล้ว ข้อมูลทางโบราณคดีได้ถูกนำไปใช้เป็นหลักฐานที่สนับสนุนแนวคิดทฤษฎี หรือข้อสมมติฐานของนักวิชาการต่างๆ ที่พยายามอธิบายภูมิหลังของชนชาติไทย และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนชาติต่างๆ ที่อาศัยอยู่บริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ยังถูกใช้ในการกำหนดมิติเวลา ความเก่าแก่ของภูมิหลังของคนไท ทั้งในประเทศไทยและนอกประเทศไทย

ผลการจัดจำแนกแนวคิดทฤษฎีได้มาจากฐานข้อมูลที่สำรวจตามขั้นตอนการศึกษาและเกณฑ์การประเมินในบทที่ 1 โดยจะศึกษางานนิพนธ์ของนักโบราณคดีที่ใช้หลักฐานทางโบราณคดี เป็นหลัก แต่ก็นรวมนักจารึกโบราณ เช่น เซเดส์ ซึ่งเป็นนักวิชาการรุ่นแรกๆ ที่ทำงานเกี่ยวเนื่องกับหลายศาสตร์ทั้งด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ และจารึกโบราณ หรือนักมานุษยวิทยา เช่น ศรีศักร วัลลิโภดม ที่ทำงานเกี่ยวเนื่องกับหลายศาสตร์ หรือนักวิชาการชาวจีน ที่เสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับโบราณคดี หรือนักวิชาการอิสระที่สนใจเกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรม เช่น สุจิตต์ วงษ์เทศ เป็นกรณีพิเศษ เพราะเป็นผู้ที่เปิดประเด็นการศึกษาเรื่องไทยศึกษาด้านโบราณคดีสู่สาธารณชนและมีผลงานที่เกี่ยวข้องกันอย่างต่อเนื่อง

บทที่สองนี้จะแบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี และส่วนของการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี

1. แนวคิดทฤษฎี

จากการประเมินพบว่า เอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง "ไท" ได้นำหลักฐานโบราณคดี (กลุ่มข้อมูลที่ 1) คุราวละเอียดการสังเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีในบทที่ 3 และ 4) มาใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงต่อการสร้างแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ทั้งที่เป็นภาพรวมในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต (กลุ่มข้อมูลที่ 2) และเฉพาะเจาะจงในเขตพื้นที่เขตภูมิศาสตร์ภาษาไทย (กลุ่มข้อมูลที่ 3) แนวคิด - ทฤษฎีต่างๆ มีดังต่อไปนี้ (แผนที่ 3)

I. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแพร่กระจายวัฒนธรรมและประชากร (diffusionism)
อันเนื่องมาจาก การอพยพเคลื่อนย้ายจากเหนือลงใต้

ชื่อ	วิธีการศึกษา	ข้อมูลที่ใช้ในการ สังเคราะห์
1. โรเบิร์ต ฟาน ไฮน์ เกลด์เร็น	• รูปแบบ	2
2. ปีเตอร์ เบลวูด	• รูปแบบ • โครงกระดูก • มานุษยวิทยากายภาพ • ภาษาศาสตร์ • ข้าว	2
3. ชาร์ลส์ ไฮแอ้ม	• รูปแบบ • มานุษยวิทยากายภาพ • ภาษาศาสตร์ • ข้าว	2
4. ยอร์ช เซเดส์	• รูปแบบ • ภาษา	3
5. ชิน อยู่ดี	• รูปแบบ	3
6. โรเจอร์ คัฟฟี	• รูปแบบ	3
7. เบีย ซอเรนเซน	• รูปแบบ • ขุดค้น	3
8. หลิง ชุน เซง	• รูปแบบ	2
9. คงเดช ประพัฒน์ทอง	• รูปแบบ • จารึก	3

1.1 โรเบิร์ต ฟาน ไฮน์ เกลด์เร็น (Robert von Heine Geldern) ชาว
ออสเตเรียน ในผลงานเรื่อง Voegesschuchtlliche Grundlagen der Kolonialindischen Kunst.
ตีพิมพ์ในปี คริสตศักราช 1934

สาระสังเขปของแนวคิด การเคลื่อนย้ายและอพยพของคนจากประเทศจีนมี 2 ทางคือจากจีนไปทางทะเลไปสู่หมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจากมองโกเลียสู่อินโดจีน และหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 (data) ประกอบด้วยหลักฐานที่เป็น ขวานหินมีใบ ขวานหินแบบโค้ง ขวานหินแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า

วิธีการศึกษา การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของโบราณวัตถุประเภทขวานหินขัด ที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นเป็นหลัก

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายโดยทั่วไป ถึงความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ทั้ง ๔ เขต ซึ่งจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 2 (generative synthesis)

1.2 ปีเตอร์ เบลล์วูด (Peter Bellwood) ชาวอังกฤษ ในผลงานเรื่อง Prehistory of the Indo - Malaysian Archipelago ตีพิมพ์ปีคริสต์ศักราช 1985 และ 1992

สาระสังเขปของแนวคิด เสนอว่าจุดกำเนิดภาษาออสโตรนีเซียนน่าจะอยู่บริเวณตะวันออกเฉียงใต้ของจีนและไต้หวัน การแพร่กระจายของภาษาดตระกูลออสโตรนีเซียนไปสู่หมู่เกาะแปซิฟิก เกิดจากการเคลื่อนย้ายของกลุ่มชนขนาดเล็ก ซึ่งปลูกข้าวเจ้าเป็นผลิตภัณฑ์หลัก ในลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไปและเข้าครอบครองพื้นที่ผ่านทางไต้หวัน สู่หมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และหมู่เกาะแปซิฟิก เมื่อประมาณ 4000 ปีมาแล้ว

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 (data) คือ หลักฐานที่เป็นชาติพันธุ์จากโครงกระดูกแบบมองโกลอยด์ได้ ลวดลายแบบสำนวนบนภาชนะดินเผา การปลูกข้าว

วิธีการศึกษา ใช้วิธีการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ของตระกูลออสโตรนีเซียน ด้านมานุษยวิทยากายภาพ การศึกษาเปรียบเทียบโบราณวัตถุโดยเฉพาะรูปแบบและลวดลายบนภาชนะดินเผา และหลักฐานประเภทนิเวศน์วัตถุ (ข้าว)

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายโดยทั่วไปถึงความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต ซึ่งจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 2 (generative synthesis)

1.3 ชาร์ลส์ ไฮแอม (Charles Higham) ชาวอังกฤษ ในผลงานเรื่อง The Archaeology of Mainland Southeast Asia ตีพิมพ์ปีคริสต์ศักราช 1994 และ Brone Age of Southeast Asia ตีพิมพ์ปีคริสต์ศักราช 1996

สาระสังเขปของแนวคิด เสนอว่าตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติกเป็นภาษาดั้งเดิมของคนก่อนประวัติศาสตร์ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยการกระจายตัวของกลุ่มชนที่พูดในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติกนี้เป็นชาวนาที่ปลูกข้าวเจ้าเป็นหลัก และเคยอาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง กลุ่มชนนี้ขยายตัวมาบริเวณลุ่มแม่น้ำแดง ชายฝั่งภาคกลางของประเทศเวียดนาม ลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่างและตอนกลาง และภาคกลางของประเทศไทย

กลุ่มชนเหล่านี้นำเอาความรู้เทคโนโลยีเกษตรกรรมการปลูกข้าวและการทำเครื่องมือโลหะมาเมื่อประมาณ 3000 ปีมาแล้ว

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 (data) ประกอบด้วยหลักฐานที่เป็น ลวดลายแบบสำนวนหัตถ์ คาลานายบนภาชนะดินเผาและเครื่องประดับสำริด กลองมโหระทึกสำริด การปลูกข้าว

วิธีการศึกษา ใช้วิธีการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ภาษาศาสตร์ของตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก ด้านมานุษยวิทยากายภาพ การศึกษาเปรียบเทียบโบราณวัตถุโดยเฉพาะรูปแบบและลวดลายบนภาชนะดินเผา เครื่องมือเครื่องใช้สำริด และใช้หลักฐานประเภทนิเวศน์วัตถุ (ข้าว)

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายโดยทั่วไปถึงความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต ซึ่งจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 2 (generative synthesis)

1.4 ยอร์ช เซเดส์ (George Coedes) ชาวฝรั่งเศส ในผลงานเรื่อง Les Peuples de la Peninsule Indochinoise ตีพิมพ์ปีคริสต์ศักราช 1962

สาระสังเขปของแนวคิด คนเผ่ามองโกลจากตอนบนเข้ามาสู่ทิวเขาอินโดจีน ออสโตรนีเซีย ออสโตรนีเซียอพยพลงไปยังทางใต้ สู่หมู่เกาะอินโดนีเซีย

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 (data) คือ หลักฐานที่เป็นเครื่องมือหินกะเทาะแบบโฮบินเนียน ขวานหินขัดรูปสี่เหลี่ยม และภาษาไทยสำเนียงต่างๆ

วิธีการศึกษา โดยการศึกษาเปรียบเทียบโบราณวัตถุประเภทเครื่องมือหินกะเทาะ ขวานหินขัด และภาษาไทยสำเนียงต่างๆ ที่ใช้อยู่ในจีนตอนใต้ มีความใกล้เคียงกับภาษาอินโดนีเซียน

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายเฉพาะเจาะจงความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ 1,2 กับเขตพื้นที่ 3,4 จัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 3 (specific synthesis)

1.5 ชิน อยู่ดี ในผลงานเรื่อง สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ตีพิมพ์ปีพุทธศักราช 2510 (ค.ศ. 1967) และอดีต : รวมเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์ ตีพิมพ์ปีพุทธศักราช 2517 (ค.ศ. 1974)

สาระสังเขปของแนวคิด เสนอว่า

1) มีคนก่อนประวัติศาสตร์หลายพวกอาศัยอยู่ในประเทศไทยปัจจุบันตั้งแต่ก่อนพ.ศ. 1000 บางกลุ่มก็สืบต่อมาเป็นคนไทยปัจจุบัน

2) มีการอพยพของคนจากประเทศไทยสู่มาเลย์เซียเมื่อประมาณ 4000 ปีมาแล้ว

3) คนในยุคโลหะ (3000-2500 ปีมาแล้ว) อพยพจากแม่น้ำโขงมาสู่ประเทศไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ สู่ภาคกลางและใต้

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 (data) คือ หลักฐานที่เป็น เครื่องมือหินกะเทาะ ขวานหินขัด
คุ่มทุแบบลึง ลึง โอ

วิธีการศึกษา การศึกษาเปรียบเทียบโบราณวัตถุที่พบจากการสำรวจและการ
ขุดค้นในประเทศไทย กับจีน และประเทศอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โดยสังเคราะห์ให้ความหมาย เฉพาะเจาะจงความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ ๑ กับ
เขตพื้นที่อื่นๆ จัดเป็นกลุ่มข้อมูลที่ 3 (specific synthesis)

1.6 โรเจอร์ ดัฟฟี (Roger Duff) ในผลงานเรื่อง Stone Adzes of
Southeast Asia ตีพิมพ์ปีคริสต์ศักราช 1970

สาระสังเขปของแนวคิด ได้รับอิทธิพลทางความคิดเรื่องการแพร่กระจายทาง
วัฒนธรรม (Diffusion) จาก โรเบิร์ต ฟาน ไฮน์ เกลเดิร์น โดยเสนอว่าการแพร่กระจายของ
ขวานหินขัดแบบ Melanesoid ประกอบด้วยขวานหินมีปากและขวานหินขัดแบบจงอยปากนก มา
สู่ประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีต้นกำเนิดจากวัฒนธรรมหลงชาน (Lungshan) ใน
จีน แสดงว่าคนเชื้อสายเมลานีเซียน กำเนิดจากจีนแล้วแพร่กระจายลงมาในแถบนี้ ตั้งแต่สมัย
หินใหม่ (4000-3000 ปีมาแล้ว)

โรเจอร์ ดัฟฟี ค่อนข้างจะเชื่อว่า คนบนผืนแผ่นดินไทยและในเอเชียตะวันออกเฉียง
ใต้ รวมทั้งในจีนบางส่วนเป็นพวกเมลานีเซียน

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 คือ ขวานหินขัดแบบขวานหินมีปากและขวานหินขัดแบบ
จงอยปากนก

วิธีการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของขวานหินขัด ที่พบในประเทศไทย
และแหล่งต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จีน หมู่เกาะโปลินีเซียที่อยู่ในพิภพอินเดีย
แห่งชาติต่างๆ และที่พบจากการสำรวจ-ขุดค้นทางโบราณคดีในแหล่งโบราณคดีต่างๆ

โดยสังเคราะห์ให้ความหมาย เฉพาะเจาะจงความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ 1, 2, 3,
4 จัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ ๓ (specific synthesis) การวิเคราะห์ตีความอาศัยการจำแนกทางชาติ
พันธุ์วิทยาเข้ามากำหนดเรียบรูปแบบขวานหินขัด เช่น

Melanesian : Melanesoid Characteristic, Melanesoid type

Malays : Malaysian Beaked adzes

Austronesia : Austronesian type

1.7 เปีย เซอเรนเซน (Per Sorensen) ชาวเดนมาร์ก ผลงานเรื่อง The
Neolithic Cultures of Thailand (and North Malaysia) and Their Lungshanoid Relationship
ตีพิมพ์ปี คริสต์ศักราช 1972 และ Archaeological Excavations in Thailand of Heger Type 1
: Some Observation ตีพิมพ์ปีคริสต์ศักราช 1990

สาระสังเขปของแนวคิด

1. คนเชื้อชาติมองโกลอยด์ในวัฒนธรรมลุ่มชานนอยด์ ซึ่งรู้จักการปลูกข้าวอาศัยอยู่ตอนเหนือของจีน ชุมชนขยายตัวและเคลื่อนย้ายมาทางจีนตอนใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านมาทางแม่น้ำอิรวดีและเข้าสู่ทางตะวันตกของไทย (แหล่งโบราณคดีบ้านเก่า) แล้วเข้ามาแทนที่ชนพื้นเมืองดั้งเดิม (Earlier Oceanic Negroid Type of "Hoabinhian")

2. วัฒนธรรมกลองมโหระทึกสำริดและโลหะรูปเรือ แสดงการติดต่อสัมพันธ์จากกลุ่มหมู่เกาะมาสู่ภาคพื้นทวีปของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (บอร์เนียวสู่ภาคพื้นทวีปฯ) ได้พอๆ กับการอพยพแพร่กระจายวัฒนธรรมจากตอนเหนือของภาคพื้นทวีปของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปสู่ตอนล่างจนถึงหมู่เกาะ

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย หม้อสามขา กลองมโหระทึกสำริด

วิธีการศึกษา การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของโบราณวัตถุที่พบจากการขุดค้นในไทยของผู้เขียน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับจีน

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายเฉพาะเจาะจงความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ 1 กับเขตพื้นที่อื่นๆ จัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 3 (specific synthesis)

1.8 หลิง ชุน เซง (Ling Suun - Sheng) ในผลงานเรื่อง Stone Bark Cloth Beaters of South China, South East Asia and Central America ตีพิมพ์ในปีคริสต์ทศวรรษ 1962

สาระสังเขปของแนวคิด เสนอว่าหินทุบเปลือกไม้มีกำเนิดในประเทศจีนแล้วต่อมาแพร่กระจายไปยังหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ อินโดจีน และหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย หลักฐานที่เป็น หินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า

วิธีการศึกษา การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบโบราณวัตถุ

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายโดยทั่วไปถึงความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต และพื้นที่ๆ อยู่เลย 4 เขตออกไปจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 2 (generative synthesis)

1.9 คงเดช ประพัฒน์ทอง ในผลงานเรื่อง แผนการสำรวจขุดค้นทางโบราณคดีในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตีพิมพ์ในปีพุทธศักราช 2529

สาระสังเขปของแนวคิด คนไทดั้งเดิมน่าจะตั้งถิ่นฐานแถบลุ่มแม่น้ำฮวงโห หยั่งจื่อ และในมณฑลยูนนาน แล้วอพยพเคลื่อนย้ายลงมาทางใต้เข้าสู่ประเทศไทย

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย หลักฐานที่เป็น ขวานหินขัดแบบมีบัว

วิธีการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบโบราณวัตถุ จากข้อมูลการขุดค้นของนักโบราณคดีอื่นๆ และข้อมูลโบราณคดีจากประติมากรรมภาคสนามของผู้เขียน และจาก

การวิเคราะห์หลักฐานประเภทจารึก เอกสารโบราณ เช่นพงศาวดารจีน ตำนานเมืองเชียงใหม่
ศิลาจารึกวัดเชียงมั่น เชียงใหม่

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายเฉพาะเจาะจงความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ 2 กับ
เขตพื้นที่ 1 จัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 3 (specific synthesis)

- II. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การแพร่กระจาย วัฒนธรรมและประชากร
(diffusionism) อันเนื่องมาจากการอพยพเคลื่อนย้ายจาก ตะวันตกไปตะวันออก

ชื่อ	วิธีการศึกษา	การสังเคราะห์
1. โรเบิร์ต ฟาน ไฮน์ เกลดิร์น	• รูปแบบ	2
2. ยอร์ช เซเดส์	• รูปแบบ	3

2.1 โรเบิร์ต ฟาน ไฮน์ เกลดิร์น (Robert von Heine Geldern) ในผลงานเรื่อง Voegesschuchliche Grundlagen der kolonialindischen Kunst" ตีพิมพ์ในปี
คริสต์ศักราช 1934

สาระสังเขปของแนวคิด แนวการแพร่กระจายของผู้คนและวัฒนธรรมจากจีน
ของวัฒนธรรมชาง (Shang) และโจว Chou สู่อินโดจีน ให้อิทธิพลต่อลวดลายประดับใน
วัฒนธรรมดองซอนของเวียดนาม

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 คือ หลักฐานที่เป็น สวดลายบนเครื่องประดับสำริด ขวาน
หินขัดแบบมีบัว

วิธีการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบโบราณวัตถุ

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายโดยทั่วไปถึงความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต
กับวัฒนธรรมจากเขตตะวันตก (ยุโรป) ซึ่งจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 2 (generative synthesis)

2.2 ยอร์ช เซเดส์ (George Coedès) ในผลงานเรื่อง Les Peuples de la
Peninsule Indochinoise ตีพิมพ์ในปีคริสต์ศักราช 1962

สาระสังเขปของแนวคิด เสนอว่าการเคลื่อนย้ายของคนพื้นเมืองในอินเดีย
ตะวันออกและได้มาที่อินโดจีนและหมู่เกาะทะเลใต้ มาทางทะเล เพราะการรุกรานของพวก
อารยันทางตะวันตกเฉียงเหนือ

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 คือ หลักฐานที่เป็นขวานหินขัด ลูกปัด

วิธีการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบโบราณวัตถุกับที่พบในอินเดีย

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายโดยทั่วไปถึงความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ทั้ง ๔ เขต
ซึ่งจัดเป็นกลุ่มข้อมูลที่ 2 (generative synthesis)

- III. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปะทะสังสรรค์ ทางวัฒนธรรมระหว่างภาคพื้น
ทวีปและหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการเคลื่อนไหวสลับสับ
เปลี่ยนกันไปมา ระหว่างการให้และรับ ไม่มีเขตพื้นที่ใดผูกขาดการเป็นผู้
ให้และผู้รับเพียงอย่างเดียว (Dynamic Interaction)

ชื่อ	วิธีการศึกษา	การสังเคราะห์
1. วิลเฮม โซลไฮม์	• รูปแบบ • ขุดค้น	2
2. ศรีศักร วัลลิโภดม	• รูปแบบ	3
3. สุจิตต์ วงษ์เทศ	• รูปแบบ	3
4. อมรา ศรีสุชาติ	• รูปแบบ • สํารวจ/ขุดค้น	2

3.1 วิลเฮม จี โซลไฮม์ (Wilhem G.Solheim) ในผลงานเรื่อง

An earlier agricultural revolution ตีพิมพ์ในปีคริสต์ทศวรรษ 1972 และ A Look at 'L' Art
Prébouddhique de la Chine et de l' Asie du Sud-Est et Son Influence en Oceanie' Forty
Years After ตีพิมพ์ในปีคริสต์ทศวรรษ 1979 และ Formosan Relationship with Southeast
Asia ตีพิมพ์ปีคริสต์ทศวรรษ 1969

สาระสังเขปของแนวคิด เสนอว่าวัฒนธรรมดองซอนไม่ได้กำเนิดจากการรับ
อิทธิพลจีน แต่เกิดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างคนในภาค
พื้นทวีป เช่น ในไทย เวียดนาม กับหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่นฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย
ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย หลักฐานที่เป็น ลวดลายแบบสำหูนท์ - คาลา
นายบนภาชนะดินเผาและเครื่องประดับสำริด รูปแบบการฝังศพในหม้อ/ไห

วิธีการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของโบราณวัตถุ ที่ได้จากการขุดค้น
ในประเทศไทย ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน และเวียดนาม

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายโดยทั่วไปถึงความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต
ซึ่งจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 2 (generative synthesis)

3.2 ศรีศักร วัลลิโภดม และ สุจิตต์ วงษ์เทศ ในผลงานเรื่อง ไทยน้อยไทยใหญ่ไทยสยาม : คนไทยอยู่ที่ไหนบ้าง ตีพิมพ์พุทธศักราช 2534 คนไทยอยู่ที่นี้ ที่อุษาคเนย์ ตีพิมพ์พุทธศักราช 2537 สยามประเทศ ตีพิมพ์พุทธศักราช 2539

สาระสังเขปของแนวคิด เสนอว่ามีการติดต่อไปมาหาสู่กันทั้งทางบกและทางทะเลของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่บริเวณภาคใต้ของจีน (มณฑลยูนนาน) และบริเวณใกล้เคียง กับภาคพื้นทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เช่นไทย เวียดนาม ลาว เขมร) นับตั้งแต่เมื่อประมาณ 3000 ปีมาแล้ว และผสมผสานกันเป็น "ไท" ในที่สุด

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย หลักฐานที่เป็น หม้อสามขา กลองมโหระทึกสำริด รูปแบบการฝังศพในหม้อ/ไห ศิลปะถ้ำ

วิธีการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของโบราณวัตถุที่พบในไทย อินโดจีน และจีนตอนใต้ นอกจากนี้ยังศึกษาเปรียบเทียบด้านชาติพันธุ์ ประเพณีความเชื่อของกลุ่มไทปัจจุบัน

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายเฉพาะเจาะจงความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ 2 กับเขตพื้นที่ 1 จัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 3 (specific synthesis)

3.3 อมรา ศรีสุชาติ ในผลงานเรื่อง ขวานหินขัดภาคใต้, เครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองสมัยโบราณในภาคใต้, หินทุบผ่าเปลือกไม้ ตีพิมพ์ปีพุทธศักราช 2529 และ Rock Art : A Shadow of Thailand's Past ตีพิมพ์ปีคริสต์ศักราช 1993 และ Rock Art News From Southeast Asia ตีพิมพ์ปีคริสต์ศักราช 1996 และ ภูมิหลัง : ประเทศไทยกับโลก ตีพิมพ์ปีพุทธศักราช 2541

สาระสังเขปของแนวคิด เสนอว่าคนก่อนประวัติศาสตร์ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทยเป็นทางผ่านที่สำคัญของการให้และรับวัฒนธรรมจากเหนือมาใต้ และจากใต้ขึ้นเหนือ รวมทั้งการไปมาหาสู่สัมพันธ์กันกับแถบเวียดนามและฟิลิปปินส์

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย หลักฐานที่เป็น ขวานหินขัด หินทุบเปลือกไม้ เพื่อทำผ้า สวดลายแบบสำนวนหิ้ง-คาลานายบนภาชนะดินเผา กลองมโหระทึกสำริด ศิลปะถ้ำ คุ่มหูแบบสิงสิงโฮ หม้อสามขา

วิธีการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบโบราณวัตถุประเภทต่างๆ ที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นโดยผู้เขียน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับแหล่งโบราณคดีต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายโดยทั่วไปถึงความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต ซึ่งจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 2 (gerative synthesis)

IV. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การสร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นเองของ
กลุ่มชนที่ถือกำเนิดบนดินแดนในเขตพื้นที่นั้น ๆ ตั้งแต่สมัยก่อน
ประวัติศาสตร์แล้วสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (Independent
invention)

ชื่อ	วิธีการศึกษา	การสังเคราะห์
1. สุต แสงวิเชียร	• โครงกระดูก • มานุษยวิทยากายภาพ	3
2. ฉิน เชิงหมั่น 3. หลี พูเชิน 4. ฉิน เชียนอาน 5. ต้วน ลีเชิน	• โครงกระดูก • มานุษยวิทยากายภาพ	3
6. เหวียน บา คอก	• รูปแบบ	3

4.1 สุต แสงวิเชียร ในผลงานเรื่อง เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
และ อดีต : รวมเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์ ตีพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2517 และ
Archaeological Excavation in Thailand Vol. III : Ban Kao ตีพิมพ์ปีคริสต์ศักราช 1969

สาระสังเขปของแนวคิด เสนอว่าโครงกระดูกที่ได้จากการขุดค้นที่แหล่ง
โบราณคดีบ้านเก่า กาญจนบุรี กำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ประมาณ 4000 ปีมาแล้ว มี
ลักษณะทางกายภาพที่ไม่แตกต่างจากคนไทยปัจจุบัน นอกจากนี้ผู้เขียนยังเชื่อว่าการสืบวัฒน
ธรรมร่วมกันระหว่างจีนตอนกลาง (วัฒนธรรมหลงชาน) กับ ภูมิภาคตะวันตกของไทย และเสนอ
ว่าโรคโสมโกโลบินเป็นโรคประจำชาติของไทย

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย หลักฐานที่เป็น ซากพันธุ์จากโครงกระดูก
แบบมวงโกลอยด์ (ใต้) พิธีกรรมการขุดศพพื้นหน้า

วิธีการศึกษา โดยการศึกษาเปรียบเทียบด้านมานุษยวิทยากายภาพทั้งใน
อดีตและปัจจุบัน

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายเฉพาะเจาะจงความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ 1 กับ
เขตพื้นที่ 3 และ 3 ซึ่งจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 3 (specific synthesis)

4.2 ฉิน เชิง หมั่น, หลี พูเชิน, ฉิน เชียนอาน และ ต้วน ลีเชิน ในผลงาน
เรื่อง บุคหินในกวางสี ในจังหวัดมณฑลกวางสี : จีนหรือไทย ? ตีพิมพ์ปีพุทธศักราช 2535 และ
ความเป็นมาของชนเผ่าจ้วง ในประวัติศาสตร์ไทยในสายตาชาวจีน ตีพิมพ์

ปีพุทธศักราช 2537

สาระสังเขปของแนวคิด ชนชาติจ้วงตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในกวางสีเป็นเวลา นับหมื่นปีมาแล้ว ไม่ได้อพยพมาจากที่อื่น

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย หลักฐานที่เป็น ชาติพันธุ์จากโครงกระดูก แบบมงโกลอยด์ (ใต้)

วิธีการศึกษา โดยการศึกษาเปรียบเทียบด้านมานุษยวิทยากายภาพทั้งในอดีต และปัจจุบัน

โดยสังเคราะห์ให้ความหมาย เฉพาะเจาะจงความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ 2 กับ เขตพื้นที่ 1 และ 4 ซึ่งจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 3 (specific synthesis)

4.3 เหงียน บา คอก (Nguyen Ba Khoach) ในผลงานเรื่อง Phung Nguyen, Vietnam. ตีพิมพ์ในปีคริสต์ศักราช 1978

สาระสังเขปของแนวคิด วัฒนธรรมฟ่งเหงียน (4000-3000 ปีมาแล้ว) เป็น วัฒนธรรมท้องถิ่นที่รู้จักปลูกข้าวและเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดไป ถึงวัฒนธรรมดองซอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมโลหะที่มีกลองมโหระทึกสำริด เป็นหลัก ฐานสำคัญ ผู้เขียนเชื่อว่าวัฒนธรรมดองซอนเกิดจากการคิดค้นพัฒนาขึ้นมาเอง เป็นอิสระโดย ไม่มีอิทธิพลหรือรับวัฒนธรรมจากจีน

ใช้กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย หลักฐานที่เป็น สดคล้ายแบบสำหุณหศาสา นายบนภาชนะดินเผาและเครื่องประดับสำริด

วิธีการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี ต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ตีพิมพ์ผลงานเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ และประมวลผล การขุดค้นทางโบราณคดีต่างๆ ในเวียดนาม

โดยสังเคราะห์ให้ความหมายเฉพาะเจาะจงความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ 2 กับ เขตพื้นที่ 4 และ 3 ซึ่งจัดเป็น กลุ่มข้อมูลที่ 3 (specific synthesis)

II. วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี

ในการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีนี้ คณะผู้วิจัยได้พิจารณาจากประเด็นคำถาม ตามระเบียบวิธีการทางโบราณคดี และหลักฐานทางโบราณคดีที่นำมาใช้อ้างอิง เป็นเกณฑ์ใน การวิเคราะห์ ซึ่งสามารถจะสรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง แนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการชาวตะวันตก โดยเฉพาะชาวยุโรป มักใช้แนวทางการศึกษาแบบประวัติศาสตร์วัฒนธรรม (Cultural Historical Approach) ซึ่งนิยม ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 (อาณานิคม) และนิยมต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน ได้แก่แนวคิดทฤษฎี

เกี่ยวกับการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมและประชากรจากบริเวณที่มีอารยธรรมสูงไปสู่พื้นที่อื่นๆ (เช่นจีน หรืออินเดีย ส่งทอดอิทธิพลไปยังชนชาติที่ล่าหลังในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ในการอธิบายพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนภาพรวมของงานโบราณคดีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แนวคิดนี้จะมองวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมและสังคมแบบสายเดี่ยว (Unilinear evolution) ความเจริญทุกอย่างที่เกิดขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มักเป็นผลจาก"การรับ" จากภายนอกทั้งสิ้น การวิเคราะห์ตีความส่วนใหญ่อาศัยการจำแนกทางชาติพันธุ์วิทยาเข้ามาสัมพันธ์กับรูปแบบของโบราณวัตถุบางประเภท เช่น เครื่องมือขวานหินขัดแบบเมลานิซียต์ เป็นต้น

ประการที่สอง แนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการท้องถิ่น จะใช้แนวทางการศึกษาแบบประวัติศาสตร์วัฒนธรรมเช่นกัน ตอบคำถามเฉพาะของงานโบราณคดีในแต่ละประเทศ ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีการปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรมระหว่างภาคพื้นทวีปและหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นเองของกลุ่มชนที่ถือกำเนิดในเขตพื้นที่นั้นๆ เช่นเดียวกับแนวคิดทฤษฎีการแพร่กระจาย การวิเคราะห์ตีความส่วนใหญ่อาศัยการจำแนกทางชาติพันธุ์วิทยาเข้ามาสัมพันธ์กับรูปแบบของโบราณวัตถุบางประเภท เช่นกลองมโหระทึกกับชนชาติจ้วง แนวคิดนี้พยายามอธิบายการเกิดของวัฒนธรรมที่อยู่ท้องถิ่นนั้นๆ ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะอะไร มีพัฒนาการอย่างไร และเกี่ยวข้องกับคนปัจจุบันอย่างไร

ประการที่สาม เอกสารที่เก่าที่สุดเป็นของไฮน์ เกลเดิร์น (1934) ซึ่งเป็นนักวิชาการรุ่นแรกๆ ที่เข้ามาทำงานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่นำกรอบแนวคิดเรื่องการจัดลำดับอายุสมัยทางวัฒนธรรมจากยุโรป กับทฤษฎีการอพยพแพร่กระจายทางวัฒนธรรมมาใช้ในการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอดีต งานของไฮน์ เกลเดิร์น เป็นต้นแบบให้กับนักวิชาการสมัยต่อมา เช่นคัทฟี เบลูต ไฮแอ้ม เป็นต้น ในระยะนี้งานโบราณคดีในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ยังไม่มีการค้าเนินงานโดยนักโบราณคดีท้องถิ่น

ประการที่สี่ งานนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับไทศึกษาด้านโบราณคดี ที่นิพนธ์ขึ้นโดยนักโบราณคดีท้องถิ่นโดยเฉพาะในประเทศไทย ปรากฏเมื่อประมาณสามทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ.2500 เป็นต้นมา) เมื่อมีการศึกษาทางโบราณคดีอย่างมีระบบ ซึ่งเป็นการฝึกอบรมที่ได้รับอิทธิพลจากทางตะวันตก โดยเฉพาะยุโรปอย่างเต็มที่ คือการขุดค้นที่แหล่งโบราณคดีบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี ผู้ที่เปิดพรมแดนความรู้ด้านโบราณคดีในวงการไทศึกษาคือ ศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ซึ่งก็ไม่ใช่นักโบราณคดี

ประการที่ห้า เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีระหว่างนักวิชาการต่างชาติและนักวิชาการท้องถิ่นแล้ว นักวิชาการต่างชาติจะมองชาติพันธุ์ไทในมุมมองกว้าง ว่าเคลื่อนย้ายมาจากทางเหนือ คือประเทศจีนนั่นเอง แล้วมาตั้งถิ่นฐานและแต่งงานกับชนพื้นเมืองดั้งเดิม ในขณะที่นักวิชาการท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นไทย จ้วง หรือ เวียดนาม จะเชื่อว่าคนไทนั้นอยู่ในไทย กวางสี และเวียดนามมาแต่ดั้งเดิมแล้ว

ประการที่หก การเสนอแนวคิดทฤษฎีส่วนใหญ่ มักเป็นผลของการเก็บรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีภาคสนามในพื้นที่ที่นักโบราณคดีทำเน้นทำงาน (Inductive research) ไม่มีนักโบราณคดีท่านใดที่ตั้งใจหาคำวิจัย หรือข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับไทด้านโบราณคดี ก่อนทำงานวิจัยอย่างจริงจัง (Deductive research) ยกเว้นปีเตอร์ เบลล์วูด ซึ่งตั้งข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับกำเนิดของภาษาออสโตรนีเซียนและการกระจายตัวของคนมองโกลอยด์ได้จากจีนตอนใต้ไปยังหมู่เกาะแปซิฟิก เป็นการเกี่ยวข้องกับไทศึกษาทางอ้อม

ประการที่เจ็ด การวิเคราะห์ตีความส่วนใหญ่ไม่มีการศึกษาครบถ้วนตามตามระเบียบวิธีทางโบราณคดีได้แก่การสำรวจ ขุดค้น และการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ นักโบราณคดีส่วนใหญ่จะศึกษาข้อมูลโบราณคดีจากการสำรวจ-ขุดค้นของนักโบราณคดีอื่นๆ และนำมาตั้งวิเคราะห์ตีความหมายโดยทั่วไปถึงความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต บางกรณีไม่มีการตรวจสอบแหล่งที่มาที่ชัดเจนของโบราณวัตถุหรือจารึกโบราณที่สัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดี ทำให้หลักฐานที่ใช้ประกอบการตีความขาดความน่าเชื่อถือ (การวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีที่นำมาอ้างของนักโบราณคดีแต่ละท่าน จะอยู่ในบทที่ 3)

ประการสุดท้าย นอกจากหลักฐานทั้ง 11 ประเภทของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่นำมาใช้ในการเสนอแนวคิดทฤษฎีทั้ง 4 ข้อ ข้างต้นแล้ว ผู้เสนอแนวคิดทฤษฎีบางคนได้นำหลักฐานประเภทอื่นๆ มาเสนอเพิ่มเติม ควบคู่กันไปด้วยซึ่งอาจแบ่งการนำหลักฐานอื่นมาใช้ประกอบเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ก. อ้างอิงหลักฐานในสาขาวิชาอื่น เป็นต้นว่าภาษาศาสตร์ ผู้นำเรื่องภาษาศาสตร์มาใช้ประกอบหลักฐานโบราณคดีได้แก่ ยอร์ช เซเดส์, ปีเตอร์ เบลวูด, ชาร์ลส์ โฮแอมม์ โดยเฉพาะเบลวูด และโฮแอมม์ จะได้รับอิทธิพลทางความคิดเรื่องโบราณคดีและภาษาของ คอลลิน เรนฟิวส์ ซึ่งเป็นกระแสแนวคิดของโบราณคดีโลกในยุค 1980 ซึ่งพยายามอธิบายกำเนิดของการแพร่กระจายของตระกูลภาษาอินโด-ยูโรเปียน จากหลักฐานทางโบราณคดี

ข. อ้างอิงหลักฐานโบราณวัตถุอื่นๆ ขึ้นมาลอยๆ โดยไม่ขยายความหมายว่าเหตุใดจึงนำมาเป็นสิ่งอ้างอิง ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม โบราณวัตถุที่นำมาใช้ ได้แก่ ขวานหินแบบโพนินเนียน, ลูกปัด ในผลงานของ ยอร์ช เซเดส์

ค. นำเสนอหลักฐานโบราณวัตถุที่พบเป็นหลักฐานในเขตพื้นที่ 4 เขต ที่น่าจะแสดงความสัมพันธ์กัน ได้แก่ จี๋ห้อยรูป สัตว์สองหัว ขวานหินขัดแบบจงอยปากนก เทคโนโลยี โลหกรรมสำริด แต่ยังมีได้นำมาวิเคราะห์ให้ชัดเจนถึงความสัมพันธ์กันของพื้นที่ทั้ง 4 เขต ปรากฏในผลงานของ โรเจอร์ คัลฟี, ชาร์ลส์ โฮแอมม์, อมรา ศรีสุชาติ, ศรีศักร วัลลิโภคม, สุจิตต์ วงษ์เทศ

บทที่ 2

การสังเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี

ปัจจุบันการศึกษาโบราณวัตถุที่เป็นตัวแทนของวัตถุทางวัฒนธรรม "ไท" นั้น ยังไม่มีการตรวจสอบและระบุอย่างแน่ชัดว่ามีอะไรบ้าง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมินคุณค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ถูกอ้างโดยนักวิชาการต่างๆ เพื่อสนับสนุนแนวคิดทฤษฎีกำเนิดไทหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะสังเคราะห์ข้อมูลกลุ่มข้อมูลที่ 1 ซึ่งเป็นหลักฐานโบราณคดีประเภทต่างๆ ที่ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ตีความหมายที่ปรากฏในกลุ่มข้อมูลที่ 2 ซึ่งนักวิชาการสังเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีเชื่อมโยงทั่วไป และ กลุ่มข้อมูลที่ 3 ซึ่งนักวิชาการสังเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีที่เชื่อมโยงกับไท หลักฐานโบราณคดีเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต นั้นได้นำมาแจกแจงในตารางเปรียบเทียบแสดงหลักฐานประเภทต่างๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต เพื่อพิจารณาปริมาณและการกระจายตัวของหลักฐานแต่ละประเภท อันจะช่วยทำให้ง่ายแก่การประเมินคุณค่าของหลักฐานแต่ละประเภท (แผนที่ 4)

หลักฐานที่ใช้ในกลุ่มข้อมูลที่ 1 ประกอบด้วย

1. ซากดินเผาจากโครงกระดูกแบบมองโกลอยด์ (ได้)
2. รูปแบบของการฝังศพในหม้อ/ไห (Jar burial)
3. พิธีกรรมการขัดฟันฟันหน้า
4. ขวานหินขัดแบบมีป้า (Shoulder adze/axe)
5. หม้อสามขา (Tripod pottery)
6. ลวดลายแบบสำหูนห้ศาลาบนภาชนะดินเผาและเครื่องประดับสำริด
7. ศิลปะถ้ำ (ภาพผนัง/ภาพสลักที่มีเรื่องราวรูปลักษณะคล้ายคลึงกัน) (Rock art)
8. กลองมโหระทึกสำริด (Bronze kettle drum)
9. ดินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า (Bark cloth beater)
10. การปลูกข้าว (Rice cultivation)
11. ตุ้มหูแบบลิง - ลิง - โอ (Ling-ling-O earrings)

เพื่อให้การประเมินสถานภาพไทศึกษาด้านโบราณคดี สามารถนำไปสู่การวิจัยในอนาคต ผู้ดำเนินการวิจัยจึง ประมวลความรู้ จากกลุ่มข้อมูลที่ 1 ซึ่งทำให้พบว่า นอกเหนือจาก

หลักฐาน 11 ประเภทข้างต้นแล้ว ยังมีหลักฐานที่ควรนำมาใช้ในการหาความสัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต ที่ต้องนำมาพิจารณาเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) ขวานหินขัดแบบจงอยปากนก
- 2) จี๋ห้อยรูปสัตว์สองหัว
- 3) รูปจำลองคนในเรือขุด
- 4) โลหะกรรมสำริดที่มีปริมาณดีบุกสูง
- 5) จารึกที่แสดงอักษร - ภาษาโบราณ

ก่อนที่จะสังเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีแต่ละประเภทที่ถูกนำไปใช้เป็นหลักฐานสนับสนุนแนวคิด/ทฤษฎีต่างๆ ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำคัญ (Implication) ของหลักฐานทางโบราณคดีแต่ละประเภทที่ทำให้นักวิชาการแต่ละคนนำไปใช้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับวัฒนธรรม โดยพิจารณาจากความเหมือนและคล้ายคลึงของโบราณวัตถุที่พบในเขตพื้นที่ต่างๆ

2.1 ชชาติพันธุ์มองโกลอยด์ใต้ (Southern Mongoloid)

ชาติพันธุ์มองโกลอยด์ใต้ (รูปที่ 1) ประชากรปัจจุบันที่พบในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มี 2 กลุ่มใหญ่คือออสตราลอยด์ หรือออสตราลอยด์ เมลานิเซียน (Australoid or Australoid Melanesians) และมองโกลอยด์ (Mongoloid) นักมานุษยวิทยากายภาพแบ่งกลุ่มของประชากรมองโกลอยด์ที่มีบรรพบุรุษเดียวกันออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือมองโกลอยด์เหนือ (Northern Mongoloid) และมองโกลอยด์ใต้ (Southern Mongoloid)

มองโกลอยด์เหนือ เป็นประชากรที่อยู่ตอนเหนือของทวีปเอเชีย มีผิวค่อนข้างขาว ผมนตรง หน้ากว้างและแบน ฟันจอบ ได้แก่ ประชากรที่อยู่ในประเทศ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น เป็นต้น

มองโกลอยด์ใต้ เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ใต้เส้นศูนย์สูตร ผิวค่อนข้างคล้ำ ผมนตรง หน้าไม่แบนเหมือนกับมองโกลอยด์เหนือ ตัวค่อนข้างเตี้ย ฟันซี่ใหญ่คล้ายกับออสตราลอยด์ (Bellwood 1985: 70-81)

การวิเคราะห์โครงกระดูกที่พบจากแหล่งโบราณคดีในประเทศจีน และประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นักมานุษยวิทยากายภาพได้วิเคราะห์กลุ่มประชากรดั้งเดิมอย่างกว้างๆ โดยเปรียบเทียบกับลักษณะทางกายภาพของกลุ่มประชากรปัจจุบัน

2.2 รูปแบบของการฝังศพในหม้อ/ไห (Jar burial)

รูปแบบของการฝังศพในหม้อ/ไห (รูปที่ 2) เป็นการฝังศพครั้งที่สอง คือการนำเอาชิ้นส่วนของโครงกระดูกจากการฝังครั้งแรกมาใส่ลงในภาชนะดินเผา ร่วมกับโบราณวัตถุอื่นๆ เป็นลักษณะพิธีกรรมการฝังศพที่พบอย่างกว้างขวางในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในช่วงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย ที่มีการใช้โลหะทั้งสำริดและเหล็ก อายุประมาณ 500-100 ปีก่อนคริสตกาล ในประเทศไทยจะพบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กรมศิลปากร 2535)

2.3 พิธีกรรมการขุดฟันฟันหน้า

พิธีกรรมการขุดฟันหน้า/ตกแต่งฟัน (รูปที่ 3) เป็นประเพณีที่ยังปฏิบัติกันอยู่ในภาคกลางของเกาะชวาและบาหลิ ในประเทศอินโดนีเซีย นอกจากนี้ยังพบในดอนกลางและดอนใต้ของประเทศไทย มีการพบหลักฐานทางโบราณคดีของการตกแต่งฟันจากแหล่งโบราณคดีบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี อายุประมาณ 3000 ปีมาแล้ว (สุด แสงวิเชียร 2521) และแหล่งโบราณคดีในวัฒนธรรมลุ่มชานนอยด์ ในประเทศจีน อายุประมาณ 4000 ปีมาแล้ว (Chang 1977) สุด แสงวิเชียร พยายามจะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งโบราณคดีกับพิธีกรรมการขุดฟันหน้า/ตกแต่งฟัน

2.4 ขวานหินขัดแบบมีป้า (Shoulder adze/axe)

ขวานหินขัดแบบมีป้า (รูปที่ 4) เป็นหินขัดที่ทำจากหินธรรมชาติชนิดต่างๆ มีป้ายาวเป็นกึ่งหนึ่ง หรือ $\frac{1}{4}$ ของลำตัว มีสันขอบเว้าลง แบ่งคมตั้งแต่ส่วนคอตัดป้า ส่วนที่มีป้าอาจจะใช้เข้าเล่มกับไม้เพื่อทำเป็นด้ามจับ ขวานหินขัดมีป้านี้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในชื่อที่ว่า "หินใหม่" ที่พบอยู่ทั่วไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อายุประมาณ 4000-3000 ปีมาแล้ว (อมรา ศรีสุชาติ 2529)

2.5 หม้อสามขา (Tripod pottery)

หม้อสามขา (รูปที่ 5) เป็นภาชนะดินเผาที่เป็นลักษณะเด่นของวัฒนธรรมบ้านเก่าหม้อสามขาที่พบเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่ แหล่งโบราณคดีบ้านเก่า กาญจนบุรี อายุประมาณ 3000 ปีมาแล้ว มีลักษณะเป็นภาชนะดินเผาเนื้อดินที่มีการตกแต่งภาชนะด้วยการรมควัน ขัดมัน และลายเชือกทาบ มีขาที่เป็นรูปกรวย 3 ขา โบราณวัตถุประเภทนี้พบจากแหล่งโบราณคดีในภาคตะวันตกและภาคใต้ของประเทศไทย มาเลเซีย และมลายูชานสีและเหอหนาน ในประเทศจีน

2.6 ลวดลายแบบสำหุนท์-คาลานายบนภาชนะดินเผาและเครื่องประดับสำริด

ลวดลายแบบสำหุนท์-คาลานาย (รูปที่ 6) ตั้งโดยวิลเฮม โซลไฮม์ โดยลวดลายของภาชนะดินเผาดังกล่าวพบครั้งแรกที่แหล่งโบราณคดีสำหุนท์ เวียดนาม และแหล่งโบราณคดีคาลานาย ฟิลิปปินส์ มีลวดลายที่คล้ายกัน จึงนำมารวมกัน เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแหล่งโบราณคดีภาคพื้นทวีปกับหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Solheim 1969)

2.7 ศิลปะถ้ำ (ภาพลงสี/ภาพสลักที่มีเรื่องราวรูปลักษณะคล้ายคลึงกัน) (Rock art)

ศิลปะถ้ำ (รูปที่ 7) หมายถึงภาพที่เกิดจากการวาดเขียนเป็นเส้นสี และทำรูปรอยลงบนพื้นหิน มักพบตามถ้ำ เฝิงผา ผาหิน ก้อนหินขนาดใหญ่ที่มักจะเรียกรวมๆ ว่าศิลปะถ้ำ จึง

เรียกงานศิลปะประเภทนี้ว่าศิลปะเก่า (Srisuchart 1993) ภาพส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพิธีกรรม วิถีชีวิต เป็นต้น แหล่งโบราณคดีประเภทศิลปะเก่ามีการพบทั่วไปในภูมิภาคเอเชียเฉียงใต้และประเทศจีนตอนใต้

2.8 กลองมโหระทึกสำริด (Bronze kettle drum)

กลองมโหระทึกสำริด (รูปที่ 8) เป็นกลองชนิดหนึ่งทำโลหะผสมระหว่างทองแดงและดีบุกเป็นส่วนใหญ่ มีลักษณะรูปร่างคล้ายทรงกระบอก ส่วนหน้ากลองและฐานผายออก ด้านบนของกลอง ตรงกลางเป็นรูปดาว และด้านข้างตกแต่งด้วยลวดลาย ปัจจุบันกลองมโหระทึกพบว่าการใช้อยู่ในหลายกลุ่มเชื้อชาติในภาคพื้นทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น จ้วง มวง เวียดนาม กะเหรี่ยง ไทย เป็นต้น ปี 1902 นักชาติพันธุ์วิทยาชื่อ เอฟ. เฮเกอร์ (F. Heger) ได้จัดแบ่งรูปแบบของกลองมโหระทึกสำริดเป็น 4 แบบตามรูปแบบและลวดลายตกแต่งภายนอก เรียกว่าเฮเกอร์ I, II, III, และ IV ตามลำดับ รูปแบบเฮเกอร์ I เป็นรูปแบบที่พบมากในแหล่งโบราณคดีในตอนใต้ของประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รูปแบบเฮเกอร์ I ยังเป็นโบราณวัตถุลักษณะเด่นของวัฒนธรรมโลหะที่เรียกว่าดองซอน ในเวียดนาม อายุประมาณ 500 ปีก่อนคริสตกาล ถึง ค.ศ. 500 ปัจจุบันยังไม่ทราบแน่ชัดว่าแหล่งผลิตของกลองมโหระทึกสำริดนี้อยู่ที่จีนตอนใต้ หรือเวียดนาม (Kempers 1988)

2.9 หินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า (Bark cloth beater)

หินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า (รูปที่ 9) โบราณวัตถุลักษณะนี้พบในแหล่งโบราณคดีต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้านหนึ่งมีด้ามจับ อีกด้านหนึ่งเป็นร่องลักษณะต่างๆ กัน มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Bark cloth beater แปลเป็นคำภาษาไทยครั้งแรกโดย ศาสตราจารย์ชิน อยู่ดี (2510) ว่าหินทุบผ้า ต่อมาแปลโดย อมรา ศรีสุชาติว่าเป็นหินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า นักโบราณคดีได้ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและการใช้งานกับข้อมูลทางด้านชาติพันธุ์ของชนเผ่าดั้งเดิม เช่น ไทราจา ในสุลาเวสี อินโดนีเซีย พบว่ายังมีการใช้เครื่องมือลักษณะเช่นนี้ในการทุบเปลือกไม้ และเอาเปลือกไม้มาเข้ากระบวนการเพื่อทำเส้นใย คล้ายคลึงกับกระบวนการวิธีทำกระดาษสาในปัจจุบัน เพื่อนำมาทำผ้าเรียกว่า ผ้าทุบเปลือกไม้นุ่มห่ม

2.10 การปลูกข้าว (Rice cultivation)

การปลูกข้าว (รูปที่ 10) ข้าวเป็นพืชพื้นเมืองที่เติบโตที่เขตร้อนและเป็นอาหารหลักของประชากรในเอเชีย นักวิชาการสันนิษฐานความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกข้าวแบบนาหัดน้ำ (Wet Rice) การตั้งถิ่นฐานในที่ลุ่ม กับวัฒนธรรม "ไท" (ศรีศักร วัลลิโภดม 2534) อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่องการปลูกข้าวในประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อไหร่? เป็น

พัฒนาการที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น หรือรับเอาความรู้จากภายนอก (จีน) ยังเป็นปัญหาสำคัญในทางโบราณคดี

2.11 คู่มือแบบลิง - ลิง - โอ (Ling-ling-O earrings)

คู่มือแบบลิง-ลิง-โอ (รูปที่ 11) มีลักษณะเป็นห่วงที่มีปุ่ม 3 ปุ่ม ทำจากหินรัตนชาติ ประเภทหยก ศัพท์คำนี้ได้มาจากชื่อของเครื่องประดับของชนเผ่าดั้งเดิมในฟิลิปปินส์ เมื่อมีการขุดค้นพบรูปแบบของคู่มือที่มีลักษณะคล้ายกัน จึงเรียกว่าคู่มือแบบลิง-ลิง-โอ คู่มือแบบลิง-ลิง-โอ พบในแหล่งโบราณคดีอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และแหล่งโบราณคดีในประเทศเวียดนาม

2.12 ขวานหินขัดแบบจงอยปากนก

ขวานหินแบบจงอยปากนก (รูปที่ 12) ขวานหินแบบจงอยปากนก หรือแบบมีสันกลางและสามเหลี่ยมหัวกลับ ทำจากหินชนิดต่างๆ เป็นหลักฐานทางโบราณคดีที่นักโบราณคดีบางคน เช่น โรเจอร์ คัพฟี (1970) ใช้เป็นเครื่องกำหนดว่า กลุ่มชนที่ใช้ขวานหินขัดประเภทนี้ อยู่ในดินแดน ประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย แล้วอพยพหรือแพร่กระจายจากหมู่เกาะเข้าสู่ภาคใต้ ภาคตะวันตกของประเทศไทย

2.13 จี๋ห้อยรูปสัตว์สองหัว

จี๋ห้อยรูปสัตว์สองหัว (รูปที่ 13) เป็นจี๋ทำด้วยหินสีเขียว ทำเป็นรูปสัตว์สองหัว ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับควาย จี๋ห้อยรูปสัตว์สองหัวนี้พบจากแหล่งโบราณคดีอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ประเทศฟิลิปปินส์ และในประเทศเวียดนาม แหล่งผลิตของจี๋ห้อยรูปสัตว์นี้น่าจะอยู่ที่ตอนกลางของประเทศเวียดนาม เป็นโบราณวัตถุลักษณะเด่นของวัฒนธรรมสาฮุนห์ (Sa-huynh Culture) ในสมัยยุคเหล็ก อายุประมาณ 300-400 ปีก่อนคริสตกาล (Glover 1990)

2.14 รูปจำลองคนในเรือขุด

รูปจำลองคนในเรือขุด (รูปที่ 14) รูปจำลองคนในเรือมีทั้งทำจากภาชนะดินเผาเนื้อดิน ทำเป็นรูปคนพายเรือลอยตัว หรือตกแต่งลวดลายบนภาชนะดินเผา มีการพบโบราณวัตถุประเภทนี้จากแหล่งโบราณคดีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลักฐานประเภทนี้น่าจะเป็นเครื่องบ่งชี้เรื่องการติดต่อสัมพันธ์ทางทะเลระหว่างกลุ่มชนต่างๆ ในภาคพื้นทวีปและหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.15 โลหกรรมสำริดที่มีปริมาณดีบุกสูง

โลหะกรรมสำริดที่มีปริมาณดีบุกสูง (รูปที่ 15) การทำภาชนะสำริดที่มีส่วนผสมของดีบุกสูงเป็นเทคโนโลยีที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งทำให้สามารถหล่อภาชนะเป็นแผ่นบางๆ ด้วยความ

ร่อน ภาษาและสำริดที่มีส่วนผสมของดีบุกสูงพบที่แหล่งโบราณคดีบ้านคอนดาเพชร จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งผลการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ ทำให้นักโบราณคดี (Glover 1990) เปรียบเทียบกับเทคโนโลยีโลหะกรรมในอินเดีย สันนิษฐานขั้นตอนการผลิตที่น่าจะเป็นการผลิตภายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ไทย) แล้วส่งไปที่อินเดียในช่วงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ 300 ปีก่อนคริสตกาล ถึง ค.ศ. 400

2.16 จารึกที่แสดงอักษร - ภาษาโบราณ

จารึกที่แสดงภาษา-อักษรโบราณ (รูปที่ 16) เป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ที่บันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่ร่วมสมัย หรือใกล้เคียงกับระยะเวลาที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในอดีต จารึกจารลงในวัสดุที่แตกต่างกัน เช่นหิน โลหะ โบราณวัตถุสถาน เป็นต้น อักษรและภาษาที่ใช้ในการจารึกจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกยุคสมัย

ด้วยเหตุนี้ ในการประมวลความรู้และประเมินสถานภาพองค์ความรู้นี้ เพื่อให้เข้าใจง่ายและชัดเจน จึงใช้รูปแบบการนำเสนอ การเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 16 หัวข้อ(เดิม เป็นหลักฐาน 11 ประเภท รวมทั้งที่เพิ่มเติมใหม่ 5 ประเภท) ดังนี้

- ใช้ตารางเปรียบเทียบแบบ 2 ระนาบ (row and column) ที่สัมพันธ์กันแสดงหลักฐานแต่ละประเภทของกลุ่มข้อมูลที่ 1 กับแหล่งที่ปรากฏหลักฐานแต่ละประเภทในแต่ละเขตพื้นที่ พร้อมทั้งมาของข้อมูลที่อ้างอิงได้
- หลักฐานที่เป็น จารึกที่แสดงอักษร - ภาษาโบราณ ซึ่งปรากฏในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต นั้น ไม่แสดงไว้ในตารางข้างต้น แต่นำมาแจกแจงไว้ในเรื่อง ผลการสังเคราะห์โดยละเอียด

ตารางเปรียบเทียบแสดงการแจกแจงหลักฐานประเภทต่างๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต มีดังต่อไปนี้

ข้อจำกัดของข้อมูล เนื่องจากหลักฐานทางโบราณคดีในเอกสารไม่ได้ระบุเวลาที่แน่นอนหรือไม่มีค่าอายุทางวิทยาศาสตร์ ทำให้ขาดความลึกด้านมิติของเวลา

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
1	ชาติพันธุ์จากโครงกระดูกแบบมองโกลอยด์ (ไต)	-เจ้าพระไท โยค กาญจนบุรี (9) -บ้านเชียง อุตรธานี (7) -บ้านเก่า กาญจนบุรี (9) -โคกพนมดี ชลบุรี (2) -โนนปากด้วย ขอนแก่น (4)	-ที่ราบลุ่มอย่าง เชียงใหม่ (1) -ลุ่มแม่น้ำห้วย เกียง (1) -เขตรอบชายชน ชาติจ้วง มณฑล กวางสี (1) -ลุ่มแม่น้ำโกล เกียงอย่างเกียง /ลุ่มเกียงซี เกียงหลิงเกียง (1) -อุทยาน เหยียนก้วยหลิน มณฑลกวางสี (1) -ซีจี้ อ.หางเตียน (1) -ฉางถาง อ.กุนหนิง (1) -ถ้ำช้าง อ.มูฮวย (1) -อุทยานในภาคกลาง ของมณฑลกวางสี (1) -ถ้ำหลิงจาย อ.หยี ชาน มณฑลกวางสี (1)	-ถ้ำTabon เกาะปา ลาวัน พิลิปปินส์ (5)	-แหล่งเตาตั้งจีน เหวินชาน (10) -ซูตูเกียน (10) -หลันเกียน จีน ทางภาคตะวันออก เฉียงเหนือ (10)

อ้างอิง

1. ฉิน เซิงหมิน ยุคหินในกวางสีในจ้วงแห่งมณฑลกวางสี : จีนหรือไทย ? กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2535
2. ประพิต ชูศิริ ผลการวิเคราะห์โครงกระดูกมนุษย์ที่แหล่งโบราณคดีโคกพนมดี.

กรุงเทพฯ : กองโบราณคดี, 2537

3. สุรินทร์ ภูขจรและคณะ. รายงานขั้นสรุปการขุดค้นที่ถ้ำหมอนเขียว จังหวัดกระบี่ ถ้ำชาโก จังหวัดตรังและการศึกษาชาติพันธุ์วิทยาทางโบราณคดี ชนกลุ่มน้อยเผ่าชาโก จังหวัดตรัง. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยวัฒนธรรมโฮบีนเนียนในประเทศไทย เล่มที่ 2, 2537
4. Higham, Charles. **The Bronze Age of Southeast Asia** . Cambridge : University Press, 1996
5. Jacob, Teku. The Sixth Skull Cap of Pithecanthropus Erectus. **American Journal of Physical Anthropology** 25 : 243-260 , 1966
6. Pietrusewsky, Michael. **Non Nok Tha : The Human Skeleton Remains from the 1966 Excavation at Non Nok Tha , Northeast Thailand**. Dunedin : Otago University Studies in Prehistoric Anthropology Vol.6 , 1974
7. Pietrusewsky, Michael . The People of Ban Chiang an Early Bronze Site in Northeast Thailand . **IPPA Bulletin** 16(3) : 119-148, 1996
8. Pope, Geoffery . Recent Advances In Far Eastern Paleoanthropology. **Annual Review of Anthropology** 17:43-77, 1988
9. Sangvichien, Sood. & Patal Sirigaroorn N. & Jorgensen, J. Balslev. **Archaeological Excavation in Thailand. Vol.III : Ban Kao**. Copenhagen : Munksgaard, 1969
10. Wolpoff, Milford ; Wu Xin Zhi ; Throne , Alan G. Modern Homo Sapiens Origins : A General Theory of Hominid Evolution Involving the Fossil Evidence from East Asia. **The Origin of Modern Humans : A World Survey of the Fossil Evidence**. New York : Alan Liss , Inc., pp. 411-483, 1984

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
2	รูปแบบของการฝังศพ ในหม้อไห (jar burial)	- โศกพมเมติ ชลบุรี (1,500 BC) (9) - เมืองโบราณนคร จำปาศรี อ.นาสวน มหาสารคาม (พุทธ 12-14) (3) - บ้านกระเบื้อง นอก อ.ชุมพวง จ.นครราชสีมา (พุทธ 7-12) (2) - บ้านก้านเหลือง อุบลราชธานี (1) - บ้านเยวี่ก อ.ชุม พลบุรี สุรินทร์ (1) - บ้านโนนยาง อ. ชุมพลบุรี สุรินทร์ (1) - บ้านคงพลอง อ.สตึก บุรีรัมย์ (1) - เมืองฟ้าแดดสง ยาง อ.ภมราไสย กาฬสินธุ์ (พุทธ 7-12) (2) - โนนพมกลา ชลบุรี (relative date) 3,500-2,600 ปี มาแล้ว (4)	มณฑลทวาย (8)	- เมืองอินจาเร เกาะ ชวา อินโดนีเซีย (6) - Buranga Escuela, ฟิลิปปินส์ (5) - Tigkwa Na Saday ฟิลิปปินส์ (7) - Jaong เกาะชวา วัด มาเลเซีย (6) - ศวันตมณเฑียรใต้ ของเกาะบอร์เนียว (พุทธ 14-15) (6) - เกาะ Botal Tobago(Hung'ou yu)ไต้หวัน (8) - เกาะSamasama ไต้หวัน (8)	- เมืองเชียงของ ประเทศลาว (1)

อ้างอิง

1. ผาสุข อินทราวุธ, "การฝังศพในไหของชุมชนโบราณลุ่มแม่น้ำมูล-ชี" เอกสารการประชุม
สัมมนาเรื่องความก้าวหน้าและความรู้ใหม่ทางโบราณคดีในประเทศไทย 21-22
มิถุนายน พ.ศ. 2534

2. ผาสุข อินทราวุธ. "ยุคการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมในลุ่มแม่น้ำมูล-ชี : กรณีศึกษาเมือง
ฟ้าแดดสงยาง. พัฒนาการของรัฐในประเทศไทยจากหลักฐานทางโบราณคดี
การประชุมทางวิชาการระดับชาติฝรั่งเศส -ไทย ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, หน้า 129-155, 2538
3. พิชรี สารีบุตร . "ประเพณีการฝังศพที่เมืองโบราณนครจำปาศรี อ.นาดี จ.มหาสารคาม"
พัฒนาการของรัฐในประเทศไทยจากหลักฐานทางโบราณคดี การประชุม
ทางวิชาการระดับชาติฝรั่งเศส -ไทย ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร,
หน้า 91-128, 2538
4. สุพจน์ พรหมานิช * โนนหมากลา : แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์บริเวณหุบเขา
วงพระจันทร์" เอกสารการประชุมสัมมนาเรื่องความก้าวหน้าและความรู้ใหม่ทาง
โบราณคดีในประเทศไทย 21-22 มิถุนายน พ.ศ. 2534
5. Dizon , Eusebio Z. Report on the Salvage Archaeological Excavation at Baranga ,
Escuala , Casiguran , Sorsogon , 8 March-5 April 1978. National Museum of the
Philippines , 1978
6. Harrison , Tom . Early Jar Burial in Borneo. *Asian Perspectives* , XVII(2) , 1974
7. Jocano , F . Landa "Death , Bone Washing and Jar Burial Among the Sulod of
Central Penay, Philippines". In *The Tabon Caves*, edited by Robert B. Fox , 1970
8. Solheim II , Wilhelm G. "Formosan Relationship with Southeast Asia." *Asian
Perspectives* 7: 251-260, 1969
9. Higham, Charles. *The Bronze Age of Southeast Asia* . Cambridge : University Press,
1996

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
3	พิธีกรรมการจัดฟันพื้น หน้า	-หีบศพ (1) -นศปรุ -ผ้าปกอม สุราษฏร์ธานี (คนในภาคใต้ของ ไทยบางกลุ่ม) (2)		ชนเผ่าในอินโดนี เซียในปัจจุบัน (1)	

อ้างอิง

1. สุต แสงวิเชียร เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมสารบรรณ
ทหารเรือ , 2517
2. โครงการโบราณคดีเขี้ยวหลาน . รายงานผลการดำเนินงานทางโบราณคดีในการแก้ไข
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขี้ยวหลาน . กรุงเทพฯ :
กองโบราณคดี กรมศิลปากร , 2529

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
4	ขวานหินขัดแบบมีปาก (shoulder adze/axe)	-แหล่งนายบาง บ้านเก่า กาญจนบุรี (3) -แหล่งตอมน้อย อ.ปอพลอย กาญจนบุรี (3) -แหล่งด้าปากอม /ถ้ำเบ็องแบบ สุราษฎร์ธานี (2) -แหล่งโนนเพชรบุรี -แหล่งจากบ้าน นาสาร สุราษฎร์ ธานี (3)	-แหล่งโบราณคดีโน มณฑลยูนนาน(จัด แสดงที่ศูนย์วัฒนธรรม เมืองเชียงใหม่) (1) -Rach-Gia, Ca- Mau, Ha Tien Province เวียดนาม (3) -ดงเกีย(Tonking) เวียดนาม (3) -Hoitung, มณฑล กวางตุ้ง (3)	-Kalmpong เกาะเซเลเบต อินโดนีเซีย (4) -แหล่งโนงวา อินโดนีเซีย -Baling รัฐยะโฮร์ มาเลเซีย (3) -แหล่งโนรัฐปะหัง มาเลเซีย (3) -Balinggas Province ในฟิลิปปินส์ (4)	-แหล่งพระบาง ฮาว (3) -ไซ่ง่อน เวียดนาม (ปากน้ำโพ) (3) -Ca-Mau, จีนใต้ (3)

อ้างอิง

1. คงเดช ประพัฒน์ทอง "แผนการสำรวจขุดค้นทางโบราณคดีในสาธารณรัฐประชาชนจีน"
โบราณคดีประวัติศาสตร์ กรุงเทพฯ : กรมศิลปากรจัดพิมพ์เพื่อเชิดชูเกียรตินาย
คงเดช ประพัฒน์ทอง นักโบราณคดี 10 ธันวาคม 2529 หน้า 41 - 59
2. อมรา ศรีสุชาติ "ขวานหินขัดภาคใต้" สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 สถาบัน
ทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา , 2529
3. Duff , Roger. **Stone Adzes of Southeast Asia**. Christchurch : The Caxton Press ,
1970
4. Solheim II , Wilhelm G. "Formosan Relationship with Southeast Asia."
Asian Perspectives 7: 251-260, 1969

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
5	หม้อสามขา	-สวนผึ้ง ราชบุรี (1) -บ้านเก่า กาญจนบุรี (5) -ถ้ำทะลุ ชุมพร (2) -ถ้ำปากอม , ถ้ำ เบื่องแบบ , ถ้ำ สิงขร , ถ้ำถ้ำซี สุราษฎร์ธานี (2) -ถ้ำสระ กระบี่ (2) -ถ้ำกรุงนาง ทา ศาลา นครศรี ธรรมราช (2) -ถ้ำเขาปินะ ตรัง (2) ถ้ำเขาลูกช้าง สงขลา (2)	-ยูนนาน จีน (3) -ฉกทรวง เวียดนาม (3) / (2)	-โกเจียง รัฐเคอร์ห์ มาเลเซีย (3)	-ฉางซ่า มณฑล ยูนนาน จีน (2) -ผู่โจ้ว มณฑล ฝูเจี้ยน จีน (2) -หางโจ้ว มณฑล เจ้อเจียง จีน (2) -ส่างไห่ จีน (2) -Paot'ou ตะวันตก เฉียงใต้ มณฑลชาน ตุง จีน (2) -มณฑลเหอเป่ย์ จีน (2) -Pelyinyangying Nanking มณฑล เกียงซู (4) -หลานโจ้ว มณฑล กานซู จีน (2) -Pu Chao Chui (3) -Zhengzhou (3) -มณฑลเหอหนาน จีน (2)

อ้างอิง

1. ชิน อยู่ดี บิดาก่อนประวัติศาสตร์ไทย . กรุงเทพฯ : พิมพ์เศ, 2529
2. อมรา ศรีสุชาติ "ภูมิหลัง:ประเทศไทยกับโลก" คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียระบบสัมผัส
นิทรรศการถาวรเรื่องประเทศไทยกับโลก หอไทยนิทัศน์. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
3. Peacock , B.A.V. "A Note on the Tripod Pottery from Penisular and Mainland
Southeast Asia & the Lungshanoid Expansion" **The Diffusion of Material
Culture**. Manoa : University of Hawai , pp. 65-71, 1980
4. Sorensen,Per.(ed.) The Neolithic Cultures of Thailand (and North of Malaysia) and

Their Lungshanoid Relationship. **Early Chinese Art and Its Possible Influence in the Pacific Basin.** pp.459-506, 1972

5. Sorensen, Per. (ed.) **Archaeological Excavations in Thailand.** London : Curzon Press, 1988

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
6	สวดลายแบบสาธุณ์ ศาสนาย บณาทน ดินเผาและเครื่อง ประดับสำริด	-เจ้าเขาน้ำชา กระบี่ (1)	-Phung Nguyen Dongson ดองด้าง ลุ่มน้ำแดง เวียดนาม (2)	-เจ้า Tabon (3) (3) -เจ้าศาสนาย (Kalany) ฟิลิปปินส์	-Sa-huynh เวียดนาม (2)/(3)

อ้างอิง

1. อมรา ศรีสุชาติ. "เครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองสมัยโบราณในภาคใต้" สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา , หน้า 573-598,2529
2. Nguyen Ba Khoach, Phung Nguyen. Vietnam : Seminar Southeast Asia course guided by M.L.forman,1978
3. Solheim II , Wilhelm G. A Look at "L'Art Preboudhique de la Chine et de l'Asie du Sud- Est et Son Influence en Oceanie" Forty Years After. Asian Perspectives Volume XXII No.2, pp. 165-205,1979

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
7	ศิลปะ (ภาพลงสี ภาพสลักที่มีเรื่องราว รูปลักษณะคล้ายคลึง กัน) 1. ขบวนแพกตอง 2. รูปคนทั้งตัวเสื้อ ทาส (นั้)	-ผ้าขาว กาญจนบุรี (4) -ผ้ารูปเขาเขียว กาญจนบุรี (4) -ภาพมาย เขียว ราย (4)	-ผาตาย -หุบเขาคู่แม่น้ำชู่เจียง (จั่วเจียง) อำเภอ หนึ่งหมิง ทางตะวันตก เฉียงใต้ของ มณฑลกว่างสี จีน (1)(2)(3) -ผาตาย -หุบเขาคู่แม่น้ำชู่เจียง (จั่วเจียง) อำเภอ หนึ่งหมิง ทางตะวันตก เฉียงใต้ของ มณฑลกว่างสี จีน (2)(3)	-ถากาอัน ฟิลิปปินส์ (5) -รัฐซาราวัก (เกาะ บอเนียว) มาเลเซีย (5) -Gua Kelawar รัฐ เปรัก , Gua Batu Gucin , Gua Tagut, Gua Sireh รัฐกลัน ตัน มาเลเซีย (5)	-ไท่คิน ลาว (5)

อ้างอิง

1. ดิน เชิง หมิ่น . ยุคหินในกวางสีในจ้วงแห่งมณฑลกว่างสี : จีนหรือไทย? กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร, 2535
2. มหาวิทยาลัยศิลปากรและสถาบันวิจัยชนชาติส่วนน้อยในกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน. โครงการวิจัยเรื่องเปรียบเทียบวัฒนธรรมประเทศไทย-จ้วง, 2539
3. ปราณี วงษ์เทศ "สถานภาพการวิจัยเรื่องจ้วง : พิธีกรรมขอฝนเพื่อความอุดมสมบูรณ์ " การศึกษาวัฒนธรรมชนชาติไทย กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, หน้า 236-264, 2538
4. สุรินทร์ ภูษจร(แปล). การศึกษาภาพเขียนสีบนหน้าผาต่าง ๆ บริเวณหุบเขาคู่แม่น้ำ

ชู่เจียงในมณฑลกว่างซี. เอกสารอัดสำเนาแปลจาก The Investigation and Study of the Rock Art of the Zuojiang River Valley in Guangxi. By Qin Shengmin et al. China : Guangxi Research Institute for Nationalities, 1986

5. Srisuchat , Amara. **Rock Art : A Shadow of Thailand's Past**. Bangkok : Office of the National Commission, 1993
6. Srisuchat , Amara. "Rock Art News From Southeast Asia" **Rock Art Studies News of the World I** Edited by Paul G. Bahn & Angelo Fossati. Oxford : Oxbow Books, pp.14-144, 1996

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลัก ฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
8	กลองมโหระทึก สำริด แบบ "เฮเกอร์ 1" Bronze kettle drum, Heger type 1	-แหล่งโบราณคดี อ.เชียงแสน เชียงราย -แหล่งม่อนโรง พยานา อ.เมือง อุตรดิตถ์ -แหล่งบ้านขีพวน อ.เชียงใน อ.บ่อ ราชธานี -บ้านเก่า กาญจนบุรี -ถ้ำองบะ อ.ศรี สวัสดิ์ กาญจนบุรี -แหล่งจันทบุรี -เขาสวนแก้ว ชุมพร -แหล่งคลองงาม อ.เกาะสมุย สุราษฎร์ธานี -แหล่งไชยา อ.ไชยา สุราษฎร์ ธานี -ท่าปากน้ำรอบ อ.พุนพิน สุ ราษฎร์ ธานี -พังสิงห์ ท่าเรือ อ.เมือง นครศรี ธรรมราช -แหล่งจะนะ อ.จะนะ สงขลา	-จ้วงโมเมณฑล กวางสี จีน (4) -แม่น้ำตงเจียง (4) มณฑลกวางตุ้ง จีน -Shizhaishan มณฑลยูนนาน จีน (Dian Culture) (3) -Liang Wangshan มณฑลยูนนาน จีน (3) -แหล่งในลุ่มน้ำแดง ดินดอนปากแม่น้ำ แดง บริเวณดงเกีย และ Bac Bo จนถึง ลุ่มน้ำของมาในทัน หัว เวียดนามเหนือ (3) : Ha Nam Ninh Province ทางตะวัน ออกเฉียงเหนือของ ฮานอย(Ngoc Lu drum) (4) : Ha Son Binh Province(Hoang Ha drum/ Song Da drum) (4) : Co Loa ที่ราบลุ่ม น้ำท่วมถึงทางตอน เหนือแม่น้ำแดง (Co Loa Drum) (4) : Nong Chong ไกล แหล่งคลองซอน (4) : Dong Hieu ไค้	-Sangeang อินโดนีเซีย ตะวันออก (4) -Semarang เกาะ ชวา อินโดนีเซีย (4) -Pergola เกาะชวา อินโดนีเซีย (4) -Batu Pasir Garam Ulu Tembeling รัฐปาหัง มาเลเซีย (2) -สุมาตราใต้ -เคียง , ชวา อินโดนีเซีย (4) -กำแพงสูงโหวงดัง เซลัง- งอร์ มาเลเซีย (5) -Kabunan ชวา (4) -Mersi ชวา (4) -Babakan ชวา (4) -Kuningan ชวา (4) -Bogor ชวา (4) -Kerinci ชวา (4) -Kerinci ชวา (4) -Pekalongan ชวา (4) -Banyuwening ชวา (4) -ชวาตะวันออก (4) -Batu Buruk (4) ศรีลังกา มาเลเซีย -Kelang เซลังงอร์ มาเลเซีย (2)	-Battambang (4) กัมพูชา -Tos-lak กัมพูชา (4) -Savannakhet ลาว (4) -Kontum เวียดนาม ใต้ (4)

	(ทั้งหมดอ้างอิง 1 และ 18)	ทองซอนดงมา (4) :Ben Thom :Thanh Hoa Province(Quang Xuong drum) :Giao Tat (4) :Dong Son : Dao Thinh : Phu Guy :Dong Van : Thuong Lam : So'n Tay :Col So'n : Yen Tap : Mieu Mon : Hoang Ha : Huu Chung : Thuong Lam : Van Trai (ทั้งหมดอ้างอิง 4)	
--	---------------------------	--	--

อ้างอิง

1. พริยะ ไกรฤกษ์ ประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดีประเทศไทย . กรุงเทพฯ ; อมรินทร์ , 2533
2. Adi Haji Taha. Malaysia Arts of Asia. November-October 1982
3. Higham , Charles. The Bronze Age Age of South East Asia. Hong Kong : Cambridge University Press , 1996
4. Kaspers , A.J. Bernet. The Kettle drums of Southeast Asia. Netherlands : Rotterdam AA. Balkema , 1988
5. Peacock , B.A.V. "The Drums of Kampong Sungai Lang" Malaysia in History 10(1) : 3-15 , 1965
6. อมรา ศรีสุชาติ "ประเทศไทยกับโลก: ความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ สมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์" โฟโต้ซีดีคอมพิวเตอร์ นิทรรศการเรื่องประเทศไทยกับโลก หอไทย นิทัศน์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540-2541.

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
9	หินทุบเปลือกไม้เพื่อ ทำผ้า(bark-cloth beater)	-ผ้าเบี่ยงแบบ สุราษฎร์ธานี -แหล่งในนครศรี ธรรมราช -แหลมป้อมบางม่วง พังงา -สวนสน ปะจวบ คีรีขันธ์ -แควน้อย กาญจนบุรี -บ้านเชียง อุตรธานี (ทั้งหมดอ้างอิง 1)		-เกาะลุมพุก ฟิลิปปินส์ -เกาะเซบูตอนใต้ ฟิลิปปินส์ -เกาะมินดาเนา ฟิลิปปินส์ -ผ้าSong เกาะปาเลวัน ฟิลิปปินส์ -เกาะเซบูตอน อินโดนีเซีย -เกาะบอร์เนียว อินโดนีเซีย -เกาะชวา อินโดนีเซีย -เกาะเมนตาไว อินโดนีเซีย -กัวซาและสุโง กาตัส รัฐกัตตัน มาเลเซีย (ทั้งหมดอ้างอิง 2)	-มอญเปว กัมพูชา กัมพูชา (1) -พนมเปญ กัมพูชา (1) -กันตุม ตจวิ้ง เวียดนาม (2) -หลวงพระบาง ลาว (2) -โซจีน นานกิง จีน (2) -กว้างเจือ ผู้เขียน จีน (2) -บูตัง ทางโจว เจ้อเจียง จีน (2) -เพ็ญยง และทาง เนียน เจ้อเจียง จีน (2)

อ้างอิง

1. อมรา ศรีสุชาติ. หินทุบผ้าเปลือกไม้. สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 : กรุงเทพฯ
สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529
2. Ling Suun-Sheng. Stone Bark Cloth Beaters of South China, South East Asia and
Central America. Taipei : International Association of Historians of Asia : Second
Bicennial Conference Proceeding. October 6-9, 1962.

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
10	การปลูกข้าว (Rice cultivation)	-โนนนกทา ขอนแก่น (5500 ปีมาแล้ว) (3) -บ้านเชียง อุดรธานี (3600-3200 ปีมา แล้ว) (3) -โคกพนมดี ชลบุรี (3500 ปีมา แล้ว) (4)		-Gua Sirien, Sarawak, Malaysia (4300 ปีมาแล้ว) (1)	-Pengtoushan, N Hunan (8000 ปีมา แล้ว) (3) -Hemudu, Zhejiang province (7000 ปี มาแล้ว) (3) Shixia (4900 ปีมา แล้ว) (3)

อ้างอิง

1. Bellwood, P., et al. "New dates for prehistoric Asian rice". In **Asian Perspectives** 31:161-70, 1992
2. Crawford, G. W. "Prehistoric plant domestication in East Asia". In **The Origin of Agriculture: An International Perspective**. C. W. Cowan and P. J. Watson (eds.). Washington and London: Smithsonian Institution Press, pp. 7-38, 1992.
3. Glover, I. C. and C.F.W. Higham. "New evidence for early rice cultivation in South, Southeast and East Asia". In **Eurasia**. D. Harris (ed). London: UCL Press, pp. 413-47, 1996
3. Higham, C.F.W. and R. Thosarat (eds.). **Khok Phanom Di : Adaptation to the World's Richest Habitat**. Fort Worth, Texas : Harcourt Brace Jovanovich, 1993.

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
11	-คัมพูแบบดั้งเดิม	-โคกพลับ วาสุกรี (2) -เขาสามแก้ว ชุมพร (1) -อ.อุทอง สุพรรณบุรี (1)		-ถ้ำ Tabon ฟิลิปปินส์ (3) -ถ้ำ Rio Fabian เกาะปาเลวัน ฟิลิปปินส์ (3) ถ้ำ Uyaw เกาะปาเลวัน ฟิลิปปินส์ (3)	-ศาลินต์ เวียดนาม ใต้ (3) -ราชวงศ์โจว ตะวัน ออกของจีน (1)

อ้างอิง

1. ธารพงศ์ ศรีสุชาติ "ชุมชนโบราณเขาสามแก้ว" สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 .
กรุงเทพฯ สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา , อมรินทร์,
2529
2. สด แดงเอียด. "โคกพลับ : แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์" เมืองโบราณ 4 (4)
(กรกฎาคม - กันยายน 2521) , 2521
3. Chik Sharifah Zuriah Aljieffri(ed) **Cultural Heritage of ASEAN : Selected Treasures
from ASEAN Museums.** Malaysia : The ASEAN Committee on Culture and
Information (COCI),1995

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
12	-ขวานหินขัดแบบ จอยปากนก (beaked adzes)	-แหล่งโนราบุรี (2) -แหล่งโน สุราษฎร์ธานี (1)(2) -แหล่งโนปัตตานี (1) -บ้านเขายี่สิบ พัทลุง (1)		-เกาะบ่อนเียว อินโดนีเซีย (2)(4) -เกาะเซเบส อินโดนีเซีย (2)(4) -เกาะซุนดา อินโดนีเซีย (4) -Gua Menteri รัฐกลันตัน (3) มาเลเซีย -Gua Cha รัฐกลันตัน มาเลเซีย (3)	

อ้างอิง

1. อมรา ศรีสุชาติ "ขวานหินขัดภาคใต้" สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 สถาบัน
ทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529
2. Duff , Roger. **Stone Adzes of Southeast Asia**. Christchurch : The Caxton Press,
1970
3. Noon , H.D. " Report on a New Neolithic Site in Ulu Kelantan" **Kelantan in
Archaeology Perspective**. Kuala Lumpur : United Selangor Press, pp.48-48,
1986
4. Sieverking,G. de G. Excavation At Gua Cha,Kelantan. 1954,Part 1. **Kelantan in
Archaeology Perspective**. Kuala Lumpur : United Selangor Press, pp.86-
179,1986

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
13	- ห้อยรูปสัตว์สองหัว (two headed animal pendants)	- ตู้ทอง สุพรรณบุรี (1) - บ้านดอนคา เพชร กาญจนบุรี (1)	- Xuan An ตอนใต้ ของลุ่มแม่น้ำแดง (3)	- ถ้ำ Duyong เกาะปาลาวัน ฟิลิปปินส์ (1)/(3)	- แหล่งต่างๆใน วัฒนธรรมสำริด ในเวียดนามใต้ : Dai Lanh ใกล้เมืองตานัง (2) : Phu Hoa เรือค นาม (2)/(3) : Hang Gon ริม ฝั่งแม่น้ำ Suoi Gia Lau เรือคนาม (2)/(3) - หุบเขา Tubon ตานัง เรือคนามใต้ (2) - Giong Ca Vo (3) และ Giong Phet ใกล้ โฮจิมินห์ เรือคนามใต้ (3)

อ้างอิง

1. Glover, Ian. & Henderson, Julian. Early Glass in South and Southeast Asia and China. **South East Asia and China : Art, Interaction & Commerce**. London : Perciva David Foundation of Chinese Art, Colloquies on Art And Archaeology in Asia No.17. pp. 141-170,1995
2. Ha Van Tan. Nouvelles Recherches Prehistoriques et Protohistoriques au Vietnam, **Bulletin de l'ecole Francalse d'Extreme Orient, No.68**, pp. 113-154, 1980
3. Higham, Charles. **The Bronze Age of Southeast Asia**. Cambridge: Cambridge University Press 1996
4. Kano, T. Kotosho Yami no Yagi no sushai nitsuite (About Goat Worship of the Yami of Botel Tobago) in **Japanese Jinruigakuzashi, No.45**, pp.41-45, 1930

ตารางเปรียบเทียบ

แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
14	รูปจำลองคนในเรือขุด	บ้านเชียง อุดรธานี (1)		Manunggul Cave เกาะปาลาวัน ฟิลิปปินส์ (2)	

อ้างอิง

1. อมรวิ ศรีสวัสดิ์, อิศระ เทวตามร "พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา" แผ่นพับนำชม
กรุงเทพฯ : สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 กรมศิลปากร,
สมพันธ์, 2540
2. Chik Sharifah Zuriah Aljieffri(ed) **Cultural Heritage of ASEAN : Selected Treasures
from ASEAN Museums.** Malaysia : The ASEAN Committee on Culture and
Information (COCI), 1995

ตารางเปรียบเทียบ
แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต

ลำดับ	กลุ่มข้อมูลที่ 1 ประเภทของหลักฐาน	เขตพื้นที่			
		1	2	3	4
15	โลหะกรรมสำริดที่มี ปริมาณดีบุกสูง (High tin bronze)	-บ้านดอนตา เพชร กาญจนบุรี -เขาอมูก ราชบุรี -บ้านเชียง อุดรธานี (ทั้งหมดอ้างอิง 1)	-Than Hoa เวียดนามเหนือ (1)	มาเลเซียตะวันตก (1)	

อ้างอิง

1. Glover, Ian C. "The Southern Silk Road : Archaeological Evidence for Early Trade Between India and Southeast Asia" **Ancient Trades and Cultural Contacts in Southeast Asia.** Bangkok : The Office of the National Culture Commission , Thailand, pp.57-94, 1996

บทที่ 3

ผลการสังเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี

จากการประมวลความรู้และประเมินสถานภาพเอกสารงานวิจัยที่ผ่านมา โดยการนำเสนอด้วยการประมวลบรรณนิทัศน์และตารางเปรียบเทียบการสังเคราะห์ข้อมูลกลุ่มที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งแสดงแนวคิดทฤษฎี 4 แนว จากการใช้หลักฐานกลุ่มข้อมูลที่ 1 จำนวน 11 ประเภท แล้วนำเสนอเพิ่มเติมอีก 5 ประเภท เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปเสนอแนะ (แผนที่ 4)

ในส่วนของการสังเคราะห์ แบ่งเป็น 3 หัวข้อ ประกอบด้วย

1. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในตารางเปรียบเทียบ
2. ผลจากการสังเคราะห์หลักฐานโบราณคดีประเภทศิลาจารึก
3. ข้อวิจารณ์ผลการสังเคราะห์

1. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในตารางเปรียบเทียบ

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลดังที่แสดงไว้ใน "ตารางเปรียบเทียบ แสดงหลักฐานประเภทต่าง ๆ ของกลุ่มข้อมูลที่ 1 ที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขต" มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1.1 ขาดิพันธุ์ของกระดูกแบบมองโกลอยด์ได้ (ดู ภาคผนวก ข)

นักวิชาการที่อ้างอิงหลักฐานนี้ คือ สุต แสงวิเชียร ฉิน เช็ง หมิน หลี ฟู เซิน ฉิน เซียนอาน ด่วน ลี เซิน และปีเตอร์ เบลล์วูด โครงกระดูกของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่ถือได้ว่าเป็นชาติพันธุ์เดียวกันกับ "คนไท(ย)" ที่ยังสืบทอดสายชาติพันธุ์มาจนปัจจุบันที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ 1(ประเทศไทย) พื้นที่2(ภูมิภาคสตรภาษาไท) พื้นที่3 (ตอนเหนือมาเลเซีย) พื้นที่ 4 (ตะวันตกของพม่าและกัมพูชาเป็นบางส่วน) นั้น พบว่า เป็นมองโกลอยด์ หรืออาจจะระบุให้ชัดเจนไปกว่า เป็น พวกมองโกลอยด์ได้ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากพวกมองโกลอยด์ทั่วไป เช่น จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามก็ดี พวกไท(ย)ที่ปรากฏในปัจจุบันทั้ง 4 เขต เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า พวกไทที่อยู่ในเขตพื้นที่ 2 คงลักษณะความเป็นมองโกลอยด์ได้ไว้มากที่สุด หรือถ้าจะเปลี่ยนแปลงไปบ้างก็คือการผสมกับมองโกลอยด์ทั่วไป(เป็นต้นว่า จีน) ขณะที่พวกไทที่อยู่ในเขตพื้นที่ 1 พื้นที่ 3 และพื้นที่ 4 เป็นพวกที่เปลี่ยนแปลงลักษณะมองโกลอยด์ได้ไปมากแล้ว เนื่องจากหลักฐานที่ว่า ในเขตพื้นที่เหล่านี้เป็นถิ่นที่อยู่ของสายพันธุ์อื่นอยู่ด้วย เช่น ออสตราลอยด์ ทำให้เกิดการผสมสายพันธุ์ ขึ้นหนึ่งแล้ว ต่อมาในสมัยประวัติศาสตร์การเข้ามาของพวก

คอเคซอยด์คืออินเดียและตะวันออกกลาง (อาหรับ) รวมไปถึงตะวันตกที่เข้ามาในสมัยหลังโดยเข้ามาติดต่อกับคนในเขตพื้นที่ ทั้ง 3 เป็นเวลานาน มีการผสมทางชาติพันธุ์ปะปนกันไป ทำให้ลักษณะแบบมองโกลอยด์ได้ที่แท้จริงไม่หลงเหลืออยู่อีกเลย พวกที่พูดภาษาไทย กลุ่มใหญ่ที่สุดในปัจจุบันคือที่ประเทศไทยและลาวนั้น ไม่มีลักษณะมองโกลอยด์ได้ที่แท้เลยแม้แต่คนเดียว พวกที่มีลักษณะมองโกลอยด์ไต่อยู่มากคือพวกคนไทยที่พูดภาษาไทยในเขตพื้นที่ที่ 2 (ยูนนาน กวางสี ตอนเหนือเวียดนาม ไทยใหญ่ในพม่า) แต่สายพันธุ์ที่เป็นมองโกลอยด์ได้ ก็ไม่ใช่พวกที่พูดภาษาไทย เสมอไป เช่น ชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆในมณฑลยูนนาน กวางสี เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงยังเป็นปัญหาว่า จะใช้ลักษณะทางกายภาพหรือสายพันธุ์มาเป็นตัวกำหนดว่าเป็น คนไทย หรือ เป็นเจ้าของวัฒนธรรมไทย ต้องเป็นมองโกลอยด์ได้ จะทำให้ผิดพลาดได้ ข้อจำกัดในเรื่องนี้ประการหนึ่งก็คือ ยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์โครงกระดูกที่พบในแหล่งโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ของพื้นที่ทั้ง 4 เขตเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับอย่างจริงจัง ทำให้ไม่อาจทราบได้ว่า ลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปของมองโกลอยด์ได้เมื่อผสมกับสายพันธุ์อื่นนั้นวิวัฒนาการไปอย่างไร การวิวัฒนาการสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางภาษาวัฒนธรรมอย่างไรในแต่ละพื้นที่ ทุพบหลักฐานว่ามีชาติพันธุ์มองโกลอยด์ได้ ดังเช่นที่เคยมีผู้ศึกษาว่า พวกออสตราลอยด์มีความสัมพันธ์กับภาษาตระกูลออสโตร-เอเชียติก

1.2 รูปแบบการฝังศพในหม้อ/ไห

นักวิชาการที่อ้างอิงหลักฐานประเภทนี้ คือ ศรีศักร วัลลิโภคม และสุจิตต์ วงษ์เทศ งานนิพนธ์ที่ผ่านมาก็หยิบยกเอาเรื่องนี้ขึ้นมาเป็นข้อบ่งชี้ว่าเป็นจุดร่วมของกลุ่มชนที่พูดภาษาไทย หรือถือว่าเป็นวัฒนธรรมไทยด้วยกันนั้น ก็เนื่องมาจากการพบว่า เป็นประเพณีที่ยังนิยมทำกันในหมู่คนไทยในเขตภูมิศาสตร์ภาษาไทย(พื้นที่ 2) และยังพบร่องรอยจากแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ที่เป็นประเทศไทยปัจจุบันที่มีคนพูดภาษาไทย(ย)มากที่สุดด้วย หากพิจารณาจากตารางเปรียบเทียบแล้วจะเห็นว่า การฝังศพในหม้อ/ไหเป็นหลักฐานที่ปรากฏในเขตพื้นที่ภูมิคนพูดภาษาไทยอยู่จริงและแพร่กระจายทั่วไป แต่เป็นการยากที่จะตัดสินลงไปว่า วัฒนธรรมการฝังศพในไห(หรือหม้อ)เป็นวัฒนธรรมของพวกคนไทย(ย) ด้วยเหตุที่ว่า การฝังศพในหม้อ(ไห) ปรากฏเป็นหลักฐานมีอยู่ทั้ง 4 เขต ซึ่งทั้ง 4 เขต มีกลุ่มชนที่ไม่พูดภาษาไทยและไม่ใช้ชาติพันธุ์มองโกลอยด์ได้รวมอยู่ด้วย ยิ่งกว่านั้น มีข้อมูลน้อยเกินไปที่จะทราบว่า กระดูกที่ฝังในไห(หม้อ) นั้น เป็นชาติพันธุ์ใด แต่ละชาติพันธุ์มีจำนวนที่มากน้อยเพียงไร การฝังศพในหม้อไห จึงดูเหมือนเป็นวัฒนธรรมร่วมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนตอนใต้ที่เป็นไปตามความเชื่อดั้งเดิมก่อนการเข้ามาของศาสนาในสมัยประวัติศาสตร์ โดยไม่อาจแบ่งแยกสายพันธุ์หรือกลุ่มชนได้ อย่างไรก็ตาม หากมีการศึกษารูปแบบเปรียบเทียบของการฝังศพอย่างจริงจังและมากเพียงพอ อาจพบลักษณะร่วมที่จะเป็นเครื่องแสดงจุดร่วมของประเพณีการฝังศพของแต่ละกลุ่มชนที่แตกต่างกันได้(อาจใช้แยกได้ว่า กลุ่มชนไทย มีรูปแบบการฝังศพในหม้อไหที่เป็นเอกลักษณ์ของ

ตัวหรือไม่ เพียงใดที่จะแยกออกมาจากชุมชนอื่นๆ) แต่เท่าที่ปรากฏในปัจจุบัน ยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้แต่อย่างใด

1.3 พิธีกรรมการขัดฟันฟันหน้า

ผู้นำหลักฐานประเภทนี้มาใช้ในการให้ความหมายเรื่องไท(ย)ศึกษาคือ ศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ที่กล่าวว่า การขัดฟันฟันหน้า เป็นพิธีกรรมของกลุ่มชนไท(ย)ที่พบหลักฐานในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และปัจจุบันยังมีคนไทยภาคใต้ของไทยบางกลุ่มและชนเผ่าในอินโดนีเซียมีการขัดฟันฟันหน้า โดยมีความเชื่อว่า "เป็นเสน่ห์"

อย่างไรก็ดี การใช้หลักฐานประเภทนี้เปรียบเทียบระหว่างอดีตกับปัจจุบัน เพื่อเสนอทฤษฎีการเคลื่อนย้ายอพยพของกลุ่มชนจากใต้ขึ้นสู่เหนือเช่นนี้นั้น ยังมีจุดอ่อนอยู่มาก กล่าวคือ ประการแรกยังไม่พบหลักฐานการขัดฟันฟันหน้า ในเขตพื้นที่ 3 (มาเลเซีย อินโดนีเซีย และกลุ่มเกาะ) ในโครงกระดูกมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่สามารถใช้อ้างอิง ถึงต้นกำเนิดของผู้คนเจ้าของพิธีกรรมดังกล่าวที่เชื่อว่าแพร่ขึ้นมาสู่ภาคใต้ของไทยและสืบทอดพิธีกรรมมาจนถึงปัจจุบัน ประการที่สองยังไม่มีข้อมูลที่จะวิเคราะห์ให้ทราบชัดเจนได้ว่า โครงกระดูกที่พบแล้วในแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย(เขตพื้นที่ 1) ที่ปรากฏการขัดฟันฟันนั้น เป็นสายพันธุ์ใด จึงเป็นการด่วนสรุปเกินไปที่จะระบุว่า เป็นกลุ่มชนคนไท(ย) อาจบอกได้เพียงว่า กลุ่มชนที่อาศัยบนผืนแผ่นดินไทยมาก่อนบางกลุ่มมีการขัดฟันฟันหน้าเท่านั้น คนเหล่านี้อาจเป็นพวกออสตราลอยด์ มองโกลอยด์ ๔ กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง(ที่บอกไม่ได้ว่าเป็นคนไทยหรือไม่) ที่ยังไม่อาจชี้ชัดลงไป ประการที่สาม ยังไม่พบพิธีกรรมการขัดฟันฟันหน้าเช่นนี้ในหลักฐานโบราณคดีและในกลุ่มชนไทยปัจจุบันในเขตพื้นที่ 2 แต่อย่างใด ทำให้ทฤษฎีการอพยพของผู้คน(ไท)จากใต้ขึ้นเหนือ โดยใช้หลักฐาน การขัดฟันฟันหน้า ไม่น่าหนักมากเพียงพอ

1.4 ขวานหินขัดแบบมีบา

นักวิชาการที่ยังอิงหลักฐานประเภทนี้ คือ คงเดช ประพัฒน์ทอง โรเบิร์ต ฟาน ไฮน์ เกลเดิร์น และโรเจอร์ ดัฟฟี จากตารางเปรียบเทียบแสดงหลักฐานประเภทนี้ จะเห็นได้ว่าปรากฏหลักฐานประเภทนี้ในพื้นที่ทั้ง 4 เขต จึงถือได้ว่าเป็นหลักฐานร่วมกันของกลุ่มชนต่างๆในเขตพื้นที่เหล่านี้ อย่างไรก็ตามการพบหลักฐาน ขวานหินขัดมีบาเหล่านี้ ไม่มีแหล่งใดที่แสดงผลการวิเคราะห์ว่าพบร่วมกันกับโครงกระดูกของชาติพันธุ์ใด ทำให้ยุ่งยากต่อการแยกแยะ กำหนดออกมาได้ว่า ชาติพันธุ์ที่ทำขวานหินขัดแบบมีบานี้เป็นออสตราลอยด์หรือมองโกลอยด์หรืออสตราลอยด์-เมลานีซอยด์ หรือ ฯลฯ และอาจเป็นวัฒนธรรมการทำและใช้โดยไม่จำกัดชาติพันธุ์ก็ได้ เนื่องจากยังไม่พบหลักฐานที่จะชี้ชัดลงไปว่า ในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขตนี้ เขตใด(หรือแหล่งไหน ที่ไหน) พบขวานหินขัดแบบมีบา ที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดและมีหลักฐานว่าเป็นแหล่งต้นกำเนิด โดยมีข้อมูลบ่งชี้เรื่องโครงกระดูกของชาติพันธุ์ที่เป็นเจ้าของขวานหินขัดแบบมีบาในแหล่งนั้นๆด้วย จึงจะวิเคราะห์ลงไปได้ว่า เจ้าของวัฒนธรรมขวานหินขัดแบบมีบาเป็นกลุ่มชนใด และแพร่ไปสู่

กลุ่มชนเดียวกันหรือกลุ่มชนอื่นหรือไม่ อย่างไร ด้วยเหตุนี้ การพบขวานหินขัดแบบมีปาใน แหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ 2 (ภูมิศาสตร์ภาษาไทย) ที่เหมือนกับที่พบในเขตพื้นที่ 1, 3 และ 4 จึงมีได้หมายความว่า กลุ่มชน"คนไท"เป็นเจ้าของวัฒนธรรมขวานหินขัดแบบมีปา แล้วมีการอพยพเคลื่อนย้ายไปในเขตต่างๆ จนทำให้เกิดการแพร่กระจายรูปแบบขวานหินขัดแบบมีปาดังกล่าว

เนื่องจากการสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุประเภทขวานหินขัดในแหล่งโบราณคดีอื่นๆนอกเขตพื้นที่ 4 เขต พบว่า ขวานหินขัดแบบมีปา ปรากฏอยู่ในแหล่งอื่นๆ เช่น ที่ Aomori เกาะฮอนชู ประเทศญี่ปุ่น , Yuan Shan ในไต้หวัน , แหล่งโบราณคดีในประเทศเกาหลี และแหล่งโบราณคดีประเทศอินเดีย จึงมีแนวโน้มที่จะสันนิษฐานได้ว่า การแพร่กระจายของขวานหินขัดแบบมีปา ไม่น่าจะเกิดขึ้น เพราะการอพยพเคลื่อนย้ายของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่งที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมการทำและใช้ขวานหินขัดแบบมีปานั้นเท่านั้น แต่น่าจะเป็นการแพร่กระจายถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเนื่องมาจาก การติดต่อไปมาหาสู่กันของกลุ่มชนต่างๆ มากกว่า ขวานหินขัดแบบมีปา จึงอาจไม่ใช่หลักฐานชี้วัดที่ดีที่จะบอกถึงเรื่องกลุ่มชนคนไทที่สัมพันธ์กันในพื้นที่ต่างๆ

1.5 หม้อสามขา

นักวิชาการที่อ้างอิงหลักฐานประเภทนี้ คือ สุต แสงวิเชียร สุจิตต์ วงษ์เทศ อมกรา ศรีสุชาติ และเปี้ย ซอเรนเซน จากตารางเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า หม้อสามขาปรากฏในทุกเขตพื้นที่ และมีหลักฐานชัดเจนว่า เป็นรูปแบบวัฒนธรรมทางวัตถุที่มีกำเนิดจากทางตอนเหนือของประเทศจีนก่อนที่อื่น การพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบของหม้อสามขาที่เกิดขึ้นในแหล่งต่างๆ ทั้งในเขตประเทศจีนเอง (เขตพื้นที่ 4) และที่ปรากฏในเขตพื้นที่ 1,2,3 แสดงให้เห็นว่า การแพร่กระจายของหม้อสามขา เป็นผลมาจากการติดต่อรับวัฒนธรรมทั้งทางบกและทางทะเล แล้วมาพัฒนาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น

อายุสมัยของหม้อสามขาจากผลการกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ นำไปสู่แนวคิดว่า หม้อสามขาไม่ได้แพร่กระจายจากจีนภาคเหนือสู่เขตพื้นที่เขตที่2 (ภูมิศาสตร์ภาษาไทย: ยูนนาน, เวียดนามเหนือ) แล้วลงสู่เขตพื้นที่ 1(ประเทศไทย) แล้วไปสู่เขตพื้นที่ 3 (มาเลเซีย) โดยตรงอย่างที่เข้าใจกันมาแต่เดิม(ซึ่งทำให้มีผู้นำไปใช้สนับสนุนทฤษฎีการอพยพของกลุ่มชนจากเหนือลงสู่ใต้) แต่เป็นการแพร่กระจายจากจีนภาคเหนือ ไปสู่จีนภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อน และเมื่อแพร่ไปสู่จีนภาคกลางทำให้เกิดรูปแบบหม้อสามขาผสมผสานระหว่างรูปแบบของจีนภาคตะวันออกกับภาคตะวันออกเฉียงใต้ จากรูปแบบหม้อสามขาที่เกิดขึ้นในภาคกลางจึงส่งผ่านลงไปจีนใต้คือยูนนานและเวียดนาม (เขตพื้นที่ 2) เกิดเป็นรูปแบบเฉพาะถิ่นของยูนนานและเวียดนามที่แตกต่างกัน เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงใต้ของจีนเป็นถิ่นที่อยู่ของกลุ่มชนที่ติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนอื่นทางทะเล ดังนั้นรูปแบบหม้อสามขาของจีนภาคตะวันออกเฉียงใต้ จึงแพร่กระจายออกไปทางทะเลด้วย โดยแพร่ลงมาถึงภาคใต้ของประเทศไทย

(เขตพื้นที่ 1) กลุ่มชนในภาคใต้ของไทยได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบหม้อสามขาที่รับมานี้เกิดเป็นหม้อสามขารูปแบบใหม่(ดังที่พบหลักฐานที่ถ้ำเมืองแบบสุราษฎร์ธานีและอีกหลายแหล่งในกระเป๋ นครศรีธรรมราช สงขลา) แล้วรูปแบบหม้อสามขาแบบภาคใต้ของไทย(เขตพื้นที่ 1) ก็แพร่กระจายให้กับมาเลเซีย(เขตพื้นที่ 2) ทางหนึ่ง อีกทางหนึ่งแพร่กระจายขึ้นเหนือ ให้กับ กาญจนบุรีและราชบุรี อย่างไรก็ตามก็คิดแหล่งที่กาญจนบุรีและราชบุรียังรับอิทธิพลรูปแบบหม้อสามขาที่แพร่ลงมาจากยูนนานด้วย ทำให้เกิดเป็นรูปแบบหม้อสามขาที่เป็นลักษณะผสมผสานรูปแบบหม้อสามขาของภาคใต้ของไทย(เขตพื้นที่ 1)กับรูปแบบหม้อสามขาแบบยูนนาน(เขตพื้นที่ 2)

แม้ว่าจะมีหลักฐานมากพอที่จะทราบแหล่งกำเนิด การแพร่กระจาย และพัฒนาการทางรูปแบบของหม้อสามขาโดยยึดจากหลักฐานที่ปรากฏในแหล่งต่างๆที่มีอายุสมัยที่กำหนดได้ก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการตีความ การใช้วัฒนธรรมหม้อสามขา ก็คือ ไม่มีข้อมูลชัดเจนเรื่องชาติพันธุ์ของกลุ่มชนที่ทำและใช้หม้อสามขา ทำให้ไม่อาจกำหนดลงไปได้ว่า หม้อสามขาเป็นวัฒนธรรมร่วมของกลุ่มชนใด กล่าวคือ จากแหล่งกำเนิดที่อยู่ทางตอนเหนือของจีน หม้อสามขาก็น่าจะมาจากชนกลุ่มน้อยในทะเลทรายเฝ่าโตเฝ่าหนึ่งของจีนที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันซึ่งริเริ่มการทำหม้อสามขาอันเป็นรูปแบบดั้งเดิมที่ได้วิเคราะห์แล้วว่า เหมาะกับการใช้สอยของกลุ่มชนที่ดำรงชีวิตอยู่ในทะเลทราย แต่เมื่อหม้อสามขาแพร่ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ของจีน ก็ถูกปรับเปลี่ยนรูปลักษณะให้เหมาะสมกับกลุ่มชนพื้นถิ่นที่เป็นคนละพวก คนละวัฒนธรรมกับกลุ่มชนทะเลทราย นักโบราณคดีจีนจัดให้หม้อสามขาที่ปรากฏขึ้นทางตะวันออกเฉียงใต้ของจีน เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมลุงชานนอยด์ (Lungshanoid) ส่วนทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของจีน ก็มีชนเผ่าต่างๆมากมาย รวมทั้งพวกที่จีนเรียกว่า หนานเยว่ หนานไห่ ด้วย นักวิชาการจีนได้เสนอผลงานค้นคว้าที่ว่า พวกหนานเยว่ หรือแปลว่าพวกเยว่ที่ อยู่ทางใต้ นี้ เป็นบรรพบุรุษของ “คนไท” แต่ยังไม่มีการค้นคว้าศึกษาว่าบรรพบุรุษของพวกเยว่มีวัฒนธรรมการใช้หม้อสามขาบ้างหรือไม่ ถึงกระนั้นข้อมูลที่ว่ารูปแบบของหม้อสามขาจากจีนภาคตะวันออกเฉียงใต้(ถิ่นเดิมของพวกเยว่)ที่แพร่ไปสู่ยูนนานและเวียดนาม(เหนือ)นั้นอาจนำมาเป็นข้อมูลที่จะเชื่อมโยงความเป็นไปได้ในความเกี่ยวพันกันระหว่าง พวกเยว่-วัฒนธรรมหม้อสามขา-ยูนนาน-ไท ซึ่งจะต้องค้นหาหลักฐานอื่นๆประกอบต่อไป

เมื่อมีแนวโน้มว่า หม้อสามขา เป็น วัตถุทางวัฒนธรรมที่มีกลุ่มชนหลายเผ่าหลายพวกที่แตกต่างกันในประเทศจีนทำและใช้ก็ตาม แต่อาจสรุปลงไปขั้นแรกว่า พวกที่ใช้หม้อสามขานี้ส่วนใหญ่ น่าจะเป็นพวกมองโกลอยด์ทั่วไป (หมายถึงจีนเหนือและจีนตะวันออกเฉียง จีนกลาง) ที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมนี้มาก่อน และมองโกลอยด์ใต้ (หมายถึง ชนเผ่าทางตะวันออกเฉียงใต้ของจีน ชนเผ่าในยูนนาน เวียดนาม) ที่เป็นกลุ่มชนนักเดินทาง เคลื่อนย้ายไปทั้งทางบกและทางทะเล ทำให้ หม้อสามขาแพร่หลายไปไกล อย่างไรก็ตาม การแพร่ลงมาสู่ภาคใต้ของไทยทางทะเลนั้นจะเป็นกลุ่มชนมองโกลอยด์ใต้ดังกล่าวนำลงมาพร้อมการมาขึ้นบกตั้งถิ่นฐานที่ภาคใต้ของไทย หรือเป็นเพียงการแพร่กระจายทางวัตถุ(หม้อสามขา)แล้วชนพื้นเมืองก่อนประวัติศาสตร์ที่อาศัยอยู่แล้วในภาคใต้ (ซึ่งยังไม่มีข้อมูลว่าเป็นสายพันธุ์ใด) เป็นผู้รับเอามา ด้วยเหตุนี้จึงยังเป็น

ปัญหาต่อการที่จะระบุลงไปว่า กลุ่มชนที่ใช้หม้อสามขาในภาคใต้ของไทยและมาเลเซียเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใด เพราะผลจากการวิเคราะห์โครงกระดูกที่พบในแหล่งเหล่านี้พบว่า มีทั้งมองโกลอยด์ ออสตราลอยด์-เมลานีซอยด์ เมลานีเซียน โปลิเนเซียน จึงสรุปได้ว่า หม้อสามขาที่ปรากฏในเขตพื้นที่ 4 และ 2 เป็นของชนเผ่าเชื้อสายพันธุ์มองโกลอยด์และมองโกลอยด์ได้ แต่เมื่อมาปรากฏในเขตพื้นที่ 1 และ 3 ยังไม่มีหลักฐานที่จะชัดเจนว่า เป็นมองโกลอยด์หรือสายพันธุ์ใดกันแน่

ข้อมูลที่สังเคราะห์ได้จากการศึกษาหม้อสามขาขณะนี้ ทำให้ทราบได้เพียงว่า มีการให้และรับวัฒนธรรมของกลุ่มชนในเขตพื้นที่ 4, 2, 1 และ 3 และการแพร่กระจายของวัฒนธรรมทางวัตถุที่เป็นหม้อสามขา มีได้เป็นไปในทิศทางเดียว แต่เป็นไปในหลายทิศทาง และมีแนวโน้มว่า มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและกลุ่มชนนั้นๆ กลุ่มชนที่ทำและใช้หม้อสามขาในที่ต่างๆจึงอาจไม่ใช่เป็นกลุ่มชนเดียวกันทั้งหมด

1.6 ลวดลายแบบสำนวน-กาลานาย บนภาชนะดินเผาและเครื่องประดับสำริด

นักวิชาการที่อ้างอิงหลักฐานประเภทนี้ คือ อมรา ศรีสุชาติ เหวียน บา คอก วิลเฮม จี โซล์ไฮม์ และปีเตอร์ เบิร์ดวูด ผู้เสนอแนวคิดนี้คือ Wilhelm G. Solheim II และผู้ดำเนินรอยตามแนวคิดนี้คือ Nguyen Ba Khoch โดยท่านแรกชี้ให้เห็นว่า ลวดลายแบบนี้ปรากฏในเขตพื้นที่ 2 (ภูมิศาสตร์ภาษาไทย) และเขตพื้นที่ 3 และ 4 แสดงวัฒนธรรมติดต่อร่วมกัน ระหว่างผืนแผ่นดินเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทางด้านตะวันออก กับกลุ่มเกาะเช่นฟิลิปปินส์ ส่วนท่านหลังชี้ให้เห็นว่า ลวดลายแบบนี้มีจุดกำเนิดที่วัฒนธรรม Phung nguyen ในเวียดนามเหนือแถบลุ่มแม่น้ำแดง(ซึ่งปัจจุบันเป็นถิ่นที่อยู่ของไทดำ ไทขาว) และเป็นต้นเค้าของวัฒนธรรมดองซอน ด้วยเหตุนี้ วัฒนธรรม Phung nguyen จึงนับว่าเป็นแหล่งกำเนิดวัฒนธรรมสำริดที่เรียกว่าดองซอนซึ่งแพร่กระจายไปสู่ส่วนอื่นๆของเวียดนาม (โดยเฉพาะลงไปสู่สำนวนส์) ลาว จีนตอนใต้แถบยูนนาน ผู้เสนอแนวคิดทั้งสองมิได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมนี้กับกลุ่มชนไท(ไทดำ ไทขาว) ที่อยู่ในแถบลุ่มน้ำแดงปัจจุบัน ว่าสัมพันธ์กับวัฒนธรรมดั้งเดิมนี้อย่างไร อย่างไรก็ตาม ลวดลายแบบนี้ ยังพบในแหล่งโบราณคดีภาคใต้ของไทย(เขตพื้นที่ 1) ซึ่งอาจมีความเกี่ยวพันด้านชาติพันธุ์/กลุ่มชน หรือการติดต่อไปมาหาสู่ระหว่างกลุ่มชนทางวัฒนธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

อนึ่ง เฉพาะแต่เพียงการศึกษาเพียงลวดลาย ยังไม่เพียงพอที่จะเป็นตัวชี้วัดเอกลักษณ์ของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่งได้ ต้องดูวัฒนธรรมทางวัตถุอื่นๆประกอบด้วย เช่นรูปแบบและเทคนิควิธีของวัตถุที่ลวดลายนั้นๆปรากฏอยู่ เช่นรูปแบบเครื่องปั้นดินเผา เครื่องประดับสำริด ควบคู่กันไปด้วย การศึกษาด้านนี้ยังไม่มีงานศึกษาอย่างจริงจังแต่อย่างใด

1.7 ศิลปะถ้ำ: ภาพลงสี/ภาพสลักที่มีเรื่องราว/รูปลักษณะคล้ายคลึงกัน

นักวิชาการที่อ้างอิงหลักฐานประเภทนี้ คือ สุจิตต์ วงษ์เทศ และอมรา ศรีสุชาติ ภาพลงสี/ภาพสลัก ที่มีรูปลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ พบว่ามี 2 รูปลักษณะที่ปรากฏในงานนิพนธ์ต่างๆที่

อ้างอิงความสัมพันธ์กันของพื้นที่ทั้ง 4 เขต รูปแบบแรกคือ **ขบวนแห่กลอง** ซึ่งพบแล้วในเขตพื้นที่ 1 (กาญจนบุรี ประเทศไทย) และเขตพื้นที่ 2 (หุบเขาสุ่มน้ำชูเกียง(จั่วเจียง) มณฑลกว่างสี) ส่วนในเขตพื้นที่อื่น ยังไม่พบ ส่วนอีกรูปลักษณะหนึ่ง คือ **รูปคนกึ่งสัตว์เลื้อยคลาน(ประเภทแย้)** ซึ่งพบทั้ง 4 เขตในหลายแห่ง

หลักฐานเช่นนี้บอกอะไรบ้าง ? สิ่งที่เราพบชัดก็คือ กลุ่มชนที่สร้างงานศิลปะถ้ำเช่นนี้ มีคติความเชื่อแบบเดียวกัน และที่เป็นไปเช่นนั้นนั้น จะเป็นเพราะ เป็นกลุ่มชนเดียวกันที่อพยพเคลื่อนย้ายไปตั้งถิ่นฐานตามที่ต่างๆ และรักษาคติความเชื่อดั้งเดิมไว้ หรือว่าเป็นเพราะการถ่ายทอดและรับคติความเชื่อระหว่างกลุ่มชนต่างๆอันเป็นผลจากการติดต่อปะทะสังสรรค์กัน ? จะเป็นไปในทางใด จำเป็นต้องหาหลักฐานอื่นๆ เพิ่มเติมมากกว่านี้ ถึงกระนั้น มีข้อที่น่าสังเกตว่า รูปลักษณะในศิลปะถ้ำทั้งสองแบบ ปรากฏคล้ายคลึงกันทั้งในเขตพื้นที่ 1 และเขตพื้นที่ 2 ซึ่งปัจจุบันเป็นพื้นที่ ที่กลุ่มชนชาติไทอาศัยอยู่ทั้ง 2 เขต และเรื่องราวที่ปรากฏในรูปลักษณะที่เป็นขบวนคนแห่กลอง ซึ่งสันนิษฐานว่า เป็นกลองมโหระทึก ก็ยังปรากฏหลักฐานกลองมโหระทึกในทั้งสองเขตนี้

ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าหลักฐานประเภทนี้ให้ได้ข้อมูลมากกว่านี้ อาจใช้เป็นตัวชี้วัดได้อย่างหนึ่ง ก็เป็นไปได้

1.8 กลองมโหระทึกสำริดแบบเฮเกอร์ 1

นักวิชาการที่อ้างอิงหลักฐานประเภทนี้ คือ ศรัทธกร วังวิไลภคม สุจิตต์ วงษ์เทศ อมรา ศรีสุชาติ เปีย ซอเรนเซน และซาลส์ ไฮแอ้ม กลองมโหระทึก เป็นหลักฐานทางโบราณคดีที่งานนิพนธ์ต่างๆที่ผ่านมา หยิบยกมาใช้เป็นเครื่องชี้วัดระดับความสัมพันธ์ของเขตพื้นที่ ทั้ง 4 เขตมากที่สุด และมีงานนิพนธ์ที่ใช้กลองมโหระทึกสำริดมาใช้เป็นตัวบ่งชี้ว่าเป็นวัฒนธรรมร่วมของกลุ่มชนไทในเขตพื้นที่ 1(ประเทศไทย)กับเขตพื้นที่ 2(ภูมิภาคสตรภาษาไท)

จากการสังเคราะห์ข้อมูลด้านนี้พบว่า กลองมโหระทึกที่พบใน 4 เขตนี้ทั้งที่พบในแหล่งโบราณคดีและที่ยังคงใช้อยู่ในกลุ่มชนบางกลุ่มนั้น มีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบที่ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงถึงที่มา-ที่ไปของกระแสวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กัน คือรูปแบบกลองมโหระทึกสำริดแบบเฮเกอร์ 1 ซึ่งเป็นรูปแบบกลองมโหระทึกที่พบในแหล่งโบราณคดีต่างๆที่มีอายุเก่าแก่กว่ารูปแบบอื่นทั้งหมด ส่วนแบบอื่นๆมีการเสนอการวิเคราะห์เปรียบเทียบอยู่บ้าง แต่มีไม่มาก และไม่ชัดเจน ถึงกระนั้นก็ยังมิพู่่นากลองมโหระทึกแบบอื่นๆมาเปรียบเทียบปะปนกันไปกับแบบเฮเกอร์ 1 ทำให้เกิดการวินิจฉัยตีความที่สับสน คลาดเคลื่อนอยู่ไม่น้อย

จากตารางเปรียบเทียบ จะเห็นว่า ข้อมูล เรื่องกลองมโหระทึกสำริด มีมาก และพบแพร่กระจายอยู่มากในพื้นที่ทั้ง 4 เขต เขตที่พบมากที่สุด คือเขตพื้นที่ 2 (ภูมิภาคสตรภาษาไท) ทำให้นักวิชาการบางท่าน ถึงกับเชื่อว่า กลองมโหระทึกสำริด คือหลักฐานบ่งชี้ วัฒนธรรมร่วมของกลุ่มชน"ไท" อย่างไรก็ตาม ยังมีจุดอ่อนต่อการวินิจฉัยเช่นนี้ ด้วยเหตุที่ว่า ยังขาดข้อมูลที่จะแสดงความเกี่ยวโยงของกลองมโหระทึกที่พบในเวียดนามเหนือ(ลุ่มน้ำแดง)กับกลุ่มชนคนไท(ไท

คำ ไทขาว) ที่ปัจจุบันอาศัยอยู่ในถิ่นแถบนั้น นอกจากนี้ประเพณีการใช้กลองมโหระทึก มิใช่ปรากฏในหมู่กลุ่มชนไท แต่ยังปรากฏในชนกลุ่มน้อยอื่นๆในประเทศจีน ตอนเหนือประเทศไทย พม่า เวียดนาม ด้วย และกลุ่มชนเหล่านี้ บางพวก เป็นพวกพูดภาษาตระกูลออสโตร-เอเชียติก ที่แตกต่างออกไปจากกลุ่มภาษาไท-กะได อีกด้วย

การศึกษากลองมโหระทึกสำริดเก่าที่ผ่านมา เป็นการศึกษารูปแบบและลวดลายของ กลองมโหระทึกแบบเฮเกอร์ 1 ที่พบในแหล่งต่างๆอย่างกว้างขวางและละเอียด แต่ยังคงขาดข้อมูล การวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์อยู่อีกมาก เป็นต้นว่า ค่าอายุสมัยที่แท้จริง(ทางวิทยาศาสตร์)ของ แหล่งที่พบกลองมโหระทึกแบบเฮเกอร์ 1 ที่จะเป็เครื่องขี้จุดกำเนิด การแพร่กระจายของกลุ่ม ชน ผลวิเคราะห์ส่วนประกอบและโครงสร้างภายในของกลองมโหระทึกจากแหล่งต่างๆเพื่อนำ ไปสู่ข้อวินิจฉัยที่ว่า มีจุดกำเนิดและเทคโนโลยีจากแหล่งเดียวกันหรือไม่

ดังนั้น แม้ว่า กลองมโหระทึกแบบเฮเกอร์ 1 มีแนวโน้มว่า อาจใช้เป็นตัวชี้วัดเรื่องกลุ่ม ชน"คนไท" และกลุ่มชนอื่นๆที่สัมพันธ์กันได้ แต่จะต้องมีการวิจัยเพื่อค้นหาข้อมูลที่เขาตอบอยู่นั้น เสียก่อน

1.9 หินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า

นักวิชาการที่อ้างอิงหลักฐานประเภทนี้ คือ อมรา ศรีสุชาติ และหลิง ชุน เซง การศึกษา หินทุบเปลือกไม้เพื่อ ทำผ้า(Barkcloth beaters) ของ Ling Shun-sheng ที่พบในเขตพื้นที่ 4 และ 3 ทำให้เขาเสนอทฤษฎีที่ว่า หินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้านี้ มีกำเนิดที่ประเทศจีนก่อนแล้ว แพร่ต่อมายังหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ เช่น ใต้หวัน ฟิลิปปินส์ (เขตพื้นที่ 3)รวมถึงในอินโดจีนเช่น กัมพูชา เวียดนาม ลาว(เขตพื้นที่ 4) และแพร่ลงไปถึง มาเลเซีย อินโดนีเซีย (เขตพื้นที่ 3) ต่อ มาเมื่อมีการค้นพบหินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้าในบางแหล่งของประเทศไทย (เขตพื้นที่ 1)ทำให้ ศาสตราจารย์ชิน อยู่ดี และโรเจอร์ ดัฟฟี เสนอว่า เป็นอิทธิพลที่ได้รับมาจากเขตพื้นที่ข้างต้น แต่ การค้นพบหินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้าในแหล่งขุดค้นที่ถ้ำเบ็องแบบ สุราษฎร์ธานี (เขตพื้นที่ 1) และกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ได้ถึง 5,000-6,000 ปีมาแล้วซึ่งเก่าแก่กว่าที่พบในที่อื่น ยกเว้น บางแห่งในจีนนั้น แสดงให้เห็นว่า หินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้าเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุของเขตพื้นที่ 1 มาก่อนเขตพื้นที่ 3 และ 4(ยกเว้นจีนบางแหล่ง) นอกจากนั้นการพบหินทุบเปลือกไม้เพื่อ ทำผ้าในแหล่งเดียวกับที่พบหม้อสามขาที่แหล่งถ้ำเบ็องแบบ(ในเขตพื้นที่ 1)นี้ นำไปสู่แนวทาง ในการค้นคว้าต่อไปว่า น่าจะใช้ลักษณะร่วมที่เป็นทวีลักษณ์คือหม้อสามขาและหินทุบเปลือกไม้ เพื่อทำผ้าควบคู่กันไป ว่า เป็นลักษณะของกลุ่มชนเดียวกัน อย่างไรก็ตาม แหล่งในเขตพื้นที่อื่นที่ พบหินทุบเปลือกไม้เพื่อทำผ้า ข้างต้น ยังไม่มีการค้นคว้าศึกษาที่ชัดเจนลงไปว่า มีแหล่งใดที่พบ หม้อสามขาควบคู่กันไปด้วย

อนึ่ง หินทุบเปลือกไม้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ทำผ้าจากเปลือกไม้ นี้ น่าจะมีความสัมพันธ์โยง ใยกับบรรพบุรุษของ"คนไท" เนื่องจาก คนไท เป็นกลุ่มชนที่รู้จักทำ กระดาษสา ซึ่งทำมาจาก เปลือกไม้ มาเป็นเวลานาน การทำกระดาษ ถือเป็นผลพวงที่พัฒนาขึ้นจากการทำผ้าเปลือก

ไม้ของคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ดังนั้นจึงควรดำเนินการค้นหาหลักฐานประเภทนี้ในเขตพื้นที่ 2 (ภูมิศาสตร์ภาษาไทย)ซึ่งยังขาดข้อมูลอยู่

1.10 การปลูกข้าว

จากตารางเปรียบเทียบแสดงหลักฐานทางโบราณคดีประเภทนี้ จะเห็นได้ว่าการพบหลักฐานประเภทนี้ 3 พื้นที่ (ยกเว้นในเขตภูมิศาสตร์ภาษาไทยซึ่งไม่มีข้อมูล) อาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักฐานร่วมกันของกลุ่มชนต่างๆ ที่อาศัยในพื้นที่เหล่านี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าหลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดของข้าวปลูกพบที่บริเวณลุ่มแม่น้ำแยงซี ได้แก่แหล่งโบราณคดี Hemudu ซึ่งกำหนดค่าอายุทางวิทยาศาสตร์ได้ 8000 ปีมาแล้ว และในแหล่งโบราณคดีในตอนเหนือของจีนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนแหล่งโบราณคดีในเขต 1 และ 3 ต่างก็มีอายุน้อยลงมาตามลำดับ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ ปีเตอร์ เบลล์วูด และชาร์ลส์ โฮแอม์ เสนอว่าการปลูกข้าวในไทย (เขตที่ 1) และหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เขตที่ 3) เกิดจากการเคลื่อนย้ายของคนมาจากจีนตอนเหนือ ผ่านจีนตอนใต้และลงมาทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลุ่มคนเหล่านี้นำเอาเทคโนโลยีการเกษตรกรรมมาพร้อมกับการทำภาชนะดินเผา และโลหะกรรม

ส่วนเรื่องพันธุ์ของข้าวนั้น ที่พบในบริเวณลุ่มแม่น้ำแยงซี ได้แก่ข้าวเม็ดยาว (*Oryza Sativa Indica*) และเมล็ดสั้นป้อม (*Oryza Sativa Japonica*) อย่างไรก็ตามก็มิได้มีเมล็ดข้าวและข้าวเปลือกที่พบจากแหล่งโบราณคดีในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นข้าวเม็ดยาว เช่นข้าวที่บ้านเชียง เป็นข้าวเจ้า (*Oryza Sp.*) ส่วนที่โนนนกทา เป็นข้าวที่อยู่ระหว่างข้าวป่าและข้าวปลูก ไม่มีการระบุอย่างชัดเจนว่าเป็นพันธุ์ใด ทำให้เกิดข้อโต้แย้งได้ว่าการปลูกข้าวอาจจะพัฒนาขึ้นมาเองในภูมิภาคนี้ ไม่จำเป็นต้องรับความรู้และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเกษตรกรรมมาจากภายนอก

อย่างไรก็ตามการค้นหาหลักฐานทางโบราณคดีที่เกี่ยวกับการปลูกข้าว พันธุ์ข้าวและเทคโนโลยีในพื้นที่ๆ คนไทยอาศัยอยู่นอกเขตประเทศไทย แล้วนำมาเปรียบเทียบกับหลักฐานที่ค้นพบในแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย อาจทำให้ยืนยันชัดเจนลงไปได้ถึงข้อแตกต่างของชนชาติไทย กับชนชาติอื่นๆที่อาศัยอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คอนโดของจีนและตะวันออกเฉียงใต้อินเดียเป็นอย่างไร ดังนั้นจึงควรดำเนินการค้นคว้าหลักฐานประเภทนี้จากในพื้นที่เขตที่ 2 (ภูมิศาสตร์ภาษาไทย) ซึ่งยังขาดข้อมูลอยู่

1.11 ต้มหมูกะทิแบบลึงลิ้งโอ

โบราณวัตถุประเภทนี้พบในแหล่งโบราณคดีที่ฟิลิปปินส์ก่อน จึงมีชื่อเรียกตามภาษาท้องถิ่นเช่นนั้น จากตารางเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า ต้มหมูกะทิแบบลึงลิ้งโอ ปรากฏเป็นหลักฐานในเขตพื้นที่ 1 3 และ 4 แต่ยังไม่พบหลักฐานในเขตพื้นที่ 2 จึงอาจกล่าวได้ในขั้นต้นว่า เป็นวัตถุที่แสดงการติดต่อสัมพันธ์ของกลุ่มชนทั้งทางบกและทางทะเลภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่เนื่องจากเป็นวัตถุที่พบน้อยชิ้น และค่าอายุสมัยยังไม่ชัดเจน ดังนั้นจึงควรมีการ

ศึกษาทางโบราณคดีให้แน่ชัด เพื่อค้นหาว่า กลุ่มชนใดเป็นเจ้าของวัฒนธรรมดัมพูแบบลึงลึงโอ และดัมพูแบบนี้แพร่ไปสู่เขตพื้นที่ 2 หรือไม่ จึงจะนำมาเป็นเครื่องชี้วัดเรื่อง "กลุ่มชนไท" ได้

1.12 ขวานหินขัดแบบจอยปากนก

หลักฐานประเภทนี้ แม้จะยังไม่มีการสืบค้นข้อมูลว่า ปรากฏเป็นหลักฐานในเขตพื้นที่ 2 (ภูมิศาสตร์ภาษาไทย) หรือไม่ ก็ตาม เหตุที่ผู้วิจัยนำเสนอ วัฒนธรรมทางวัตถุประเภทนี้ขึ้นมา ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า ขวานหินขัดแบบจอยปากนก น่าจะเป็นตัวชี้วัดที่ดีกว่า ขวานหินขัดแบบมีปาก ซึ่งปรากฏแพร่กระจายไกลเกินกว่าเขตพื้นที่ 4 เขต ขณะที่ขวานหินขัดแบบจอยปากนก ดูจะเป็นลักษณะเฉพาะที่พบในเขตพื้นที่ 1 (ประเทศไทย) และเขตพื้นที่ 3 (มาเลเซีย อินโดนีเซีย) ทั้งยังปรากฏหลักฐานว่า แหล่งที่พบในประเทศไทย มีอายุเก่าแก่กว่า และน่าจะเป็นแหล่งต้นกำเนิด ซึ่งหมายความว่า กลุ่มชนที่ทำและใช้วัฒนธรรมทางวัตถุประเภทนี้ มีถิ่นฐานอยู่ในเขตพื้นที่ 1 มานานแล้ว แพร่กระจายออกไปสู่เขตพื้นที่ 3 ที่อยู่ตอนใต้ลงไป ซึ่งจะใช้ได้กับทฤษฎีการแพร่วัฒนธรรมจากเหนือลงใต้ อย่างไรก็ตาม ยังขาดข้อมูลเรื่องนี้ในเขตพื้นที่ 2 (ภูมิศาสตร์ภาษาไทย) ที่จะนำไปสู่การสร้างทฤษฎี แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์กับวัฒนธรรมทางวัตถุเกี่ยวกับเรื่อง "ไท" ในเขตพื้นที่ 1 และ 2

1.13 จี๋ห้อยรูปสัตว์สองหัว

จี๋ห้อยรูปสัตว์สองหัวส่วนใหญ่ทำด้วยแร่ประกอบหินสีเขียวที่เรียกว่า นิไฟรต์ พบเป็นหลักฐานในพื้นที่ทั้ง 4 เขต ทั้งยังพบในเกาะใต้หวัน (แหล่งโบราณคดี Botel Tobago หรือเกาะกล้วยไม้) และปัจจุบันเป็นวัตถุมงคลของชนเผ่ายามีในไต้หวัน [Kamo 1930] ซึ่งเข้าใจว่า แหล่งกำเนิดน่าจะอยู่ที่เวียดนามซึ่งพบเป็นจำนวนหลายชิ้นในเวียดนามใต้ (เขตพื้นที่ 4) และเวียดนามเหนือ (เขตพื้นที่ 2) แล้วแพร่กระจายไปกลุ่มเกาะในเขตพื้นที่ 3 (ฟิลิปปินส์) จนเลยไปถึงไต้หวัน เนื่องจากเป็นวัตถุมงคลที่สืบทอดกันมาของชนเผ่ายามีในไต้หวัน ซึ่งเป็นเกาะที่อยู่ใกล้กับถิ่นเดิมของพวกกลุ่มชนแคว้นบริเวณจีนทางฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ใกล้ริมฝั่งทะเล และปรากฏหลักฐานว่า กลุ่มชนแคว้น ไม่เพียงเดินบกมุ่งตะวันตกไปทางตอนใต้ของจีนบริเวณกวางสี ยูนนาน แต่ยังไปทางตะวันออก แล้วล่องเรือไปตั้งถิ่นฐานในดินแดนต่างๆ นอกผืนแผ่นดินใหญ่จีน หลักฐานประเภทนี้จึงอาจเป็นเครื่องชี้ให้เห็นการค้นคว้าวิจัยเรื่องวัฒนธรรมชนเผ่ายามี ว่าสัมพันธ์ทางเชื้อสายและภาษาวัฒนธรรมกับกลุ่มชนไท หรือไม่ อย่างไร

จี๋ห้อยรูปสัตว์สองหัว ที่พบในเขตพื้นที่ 1 (ประเทศไทย) และเขตพื้นที่ 2 ในแหล่งที่ใกล้กับถิ่นที่ "คนไท" ปัจจุบันตั้งถิ่นฐานอยู่ (ลุ่มน้ำแดง เวียดนามเหนือ) จึงน่าจะสอบค้นหลักฐานอื่นๆ และการดำเนินงานทางโบราณคดีในแถบนี้ต่อไป เพื่อหาความเกี่ยวพันระหว่าง กลุ่มชนโบราณบนแผ่นดินไทยกับ กลุ่มชนโบราณแถบลุ่มแม่น้ำแดง ว่า เกี่ยวพันกับกลุ่มชน "คนไท (ย)" บนแผ่นดินไทยปัจจุบันกับกลุ่มชน "คนไท" บริเวณลุ่มน้ำแดง เวียดนาม หรือไม่ อย่างไร

1.14 รูปจำลองคนในเรือขุด

วัฒนธรรมการทำเรือขุด(จากต้นซุง) ซึ่งต่อมาพัฒนาไปสู่ เรือไม้กระดานนั้น พบหลักฐานเรือขุดโบราณในแหล่งโบราณคดีในอินโดนีเซีย มาเลเซีย (เขตพื้นที่ 3) และประเทศไทย (เขตพื้นที่ 1) และพบหลักฐานการทำและใช้เรือขุดของชนเผ่าเยว์ที่มณฑลฝูเจี้ยน ประเทศจีน (เขตพื้นที่ 4) ปัจจุบันคนไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ยังสืบทอดภูมิปัญญาในการทำเรือขุด ขณะที่ในมณฑลฝูเจี้ยน ไม่มีการสืบทอดแล้ว

จากหลักฐานที่เป็นโบราณวัตถุที่พบในเขตพื้นที่ 1 (บ้านเชียง อุดรธานี) กับในเขตพื้นที่ 3 (ถ้ำ Manunggul ในฟิลิปปินส์) นั้น เป็นรูปจำลองคนในเรือขุดทำด้วยดินเผา จากแหล่งแรกเป็นรูปลอยตัวโดดๆ ขณะที่จากแหล่งหลัง เป็นรูปลอยตัวมีส่วนฐานปะติดอยู่บนฝาครอบไหดินเผาบรรจุกระดูก ตกแต่งผิวภาชนะด้วยลายเขียนสี (ลวดลายคล้ายลายเขียนสีบางลวดลายของบ้านเชียง) อีกที่หนึ่ง รูปจำลองคนในเรือขุดนี้ยังไม่พบในแหล่งอื่นใดที่มีวัฒนธรรมการทำเรือขุด จึงอาจเป็นเครื่องแสดงถึงการติดต่อทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนที่บ้านเชียง ประเทศไทย(ซึ่งเป็นสายพันธุ์มอญไกลอยด์ แต่ยังไม่มียีนหลักฐานยืนยันลงไปว่าเป็นคนไทยหรือไม่) ที่มีวัฒนธรรมสำริดเก่าแก่แห่งหนึ่ง กับ แหล่งบนเกาะในฟิลิปปินส์ (เขตพื้นที่ 3) และเป็นหลักฐานอย่างหนึ่งที่แสดงการติดต่อไปมาหาสู่กันทางทะเล จากแผ่นดินไปสู่หมู่เกาะ หรือจากหมู่เกาะมาสู่แผ่นดินที่อาจใช้เป็นหลักฐานพิจารณาว่าร่วมกับรูปคนบนเรือที่เป็นลวดลายบนกลองมโหระทึกแบบเฮเกอร์ 1 ที่ปรากฏอยู่ในทั้ง 4 เขตได้

หลักฐานประเภทนี้ น่าจะนำไปสู่แนวคิดที่ว่า การทำและใช้เรือขุด มีความเกี่ยวพันอย่างไร กับบรรพบุรุษ"คนไทย"ที่อยู่ในเขตพื้นที่ 1, 2, 3, และ 4

1.15 โลหกรรมสำริดที่มีปริมาณดีบุกสูง

วัฒนธรรมสำริดที่แหล่งบ้านเชียง อุดรธานี (เขตพื้นที่ 1) และวัฒนธรรมสำริดที่แหล่งบ้านคอนดาเพชร กาญจนบุรี (เขตพื้นที่ 1) มีข้อที่แตกต่างออกไปจาก วัฒนธรรมสำริดของซอน เวียดนาม และวัฒนธรรมสำริดลุ่มทะเลสาบ Dian หรือ Tien ในยูนนาน(เขตพื้นที่ 2) ซึ่งพบกลองมโหระทึกสำริดเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ วัฒนธรรมสำริดในประเทศไทยทั้ง 2 แหล่ง มีปริมาณดีบุกสูง(20% ขึ้นไป) และสำริดที่บ้านคอนดาเพชร มีความบางมากเหมือนแปดอิกไข่ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่เดียว ขณะที่กลองมโหระทึกในยูนนานมีตะกั่วมากและผสมดีบุกเพียง 12-13% เท่านั้น (Higham 1996:173) ส่วนกลองมโหระทึกในเวียดนามก็มีตะกั่วมากกว่าดีบุก (ตะกั่ว 17-19% ดีบุก 15-16%) เช่นกัน (ปราณี วงษ์เทศ 2538: 236-269) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โลหกรรมสำริดที่มีปริมาณดีบุกสูง ซึ่ง(น่าจะ)มีแหล่งกำเนิดในเขตพื้นที่ 1 (ประเทศไทย) นั้น เป็นเทคโนโลยี คนละอย่างกับโลหะกรรมสำริดที่ใช้ทำกลองมโหระทึกสำริดในยูนนานและของซอน

อย่างไรก็ดี จากการสังเคราะห์ข้อมูลด้านนี้พบว่า โลหกรรมสำริดที่มีปริมาณดีบุกสูงเช่นนี้ ยังพบในแหล่งโบราณคดีที่ Than Hoa เวียดนามเหนือ (เขตพื้นที่ 2) มาเลเซียตะวันตก(เขตพื้นที่ 3) และยังพบเลยไกลไปถึง อินเดียในแหล่งที่ Adi Chanallur ในอำเภอ Tinnevely รัฐทมิฬนาฑู , เขตกูเงาเนลคิริ ใน Coimbatore, และแหล่งที่ผลิตภาชนะ(แบบที่เรียกว่า Kulu vase) ใน Gundla ทางตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดีย และยังพบในปากีสถานที่แหล่งในดักสิลา อีกด้วย [Glover 1996 : 57-94] ข้อสังเกตก็คือ อินเดียและปากีสถาน ไม่ใช่แหล่งที่มีวัดอุทิศที่เป็นดีบุก ดีบุกมีมากในประเทศไทยและลาว จึงเชื่อว่า การพบโลหะกรรมสำริดปริมาณดีบุกสูงในดินแดนโพ้นทะเล(อินเดีย ปากีสถาน)เช่นนี้ แสดงให้เห็นการติดต่อระยะไกลแต่โบราณ ของกลุ่มชนก่อนประวัติศาสตร์บนแผ่นดินไทย กับกลุ่มชนบนแผ่นดินอินเดีย-ปากีสถาน

เหตุที่ผู้วิจัยหยิบยกเอาโลหะกรรมสำริดปริมาณดีบุกสูงขึ้นมาเป็นหลักฐานโบราณคดีเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในพื้นที่ 4 เขตต่อเรื่องไทศึกษา ก็เพราะเห็นว่า กลุ่มชนโบราณที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมสำริดที่มีปริมาณดีบุกสูงซึ่งมีถิ่นฐานในเขตพื้นที่ประเทศไทย(เขตพื้นที่ 1) กับกลุ่มชนโบราณที่มีเทคโนโลยี การทำกลองมโหระทึกสำริดในเขตพื้นที่ 2 นั้น อาจเป็นกลุ่มชนที่แตกต่างกัน แต่มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกันไปมา กล่าวคือ กลุ่มชนในเขตพื้นที่ 2(เวียดนามเหนือ ยูนนาน) ให้วัฒนธรรมกลองมโหระทึกแก่กลุ่มชนในเขตพื้นที่ 1(ประเทศไทย) ขณะที่กลุ่มชนในเขตพื้นที่ 1 ให้วัฒนธรรมโลหะกรรมสำริดปริมาณดีบุกสูง แก่กลุ่มชนในเขตพื้นที่ 2 (Than Hoa เวียดนามเหนือ) ปัญหาที่ต้องสืบค้นต่อไปก็คือ กลุ่มชนที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมโลหะกรรมสำริดที่มีปริมาณดีบุกสูง กับกลุ่มชนที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมโลหะกรรมกลองมโหระทึกนั้น กลุ่มใด มีความเป็นไปได้บ้างว่า เป็นบรรพบุรุษของ"กลุ่มคนไท" หรือมีความเกี่ยวข้องกับบรรพบุรุษของ"กลุ่มคนไท"หรือไม่ เพียงใด

การสืบค้นนี้จำเป็นต้องหาหลักฐานโบราณวัตถุสำริดที่อาจปรากฏในเขตพื้นที่ 2 (ภูมิภาคสตรภาษาไท)ให้ได้ข้อมูลมากเพียงพอและชัดเจนกว่านี้ รวมทั้งข้อมูลจากหลักฐานอื่นๆ ประกอบกันไปด้วย

1.16 ผลจากการสังเคราะห์หลักฐานโบราณคดีประเภทศิลาจารึก

1.16.1 แนวทางและวิธีการสังเคราะห์

- ประมวลจากศิลาจารึกที่พบในเขตพื้นที่ที่ 1 (ประเทศไทย) เป็นส่วนใหญ่ รองลงมา เป็นศิลาจารึกที่พบในเขตพื้นที่ 2,3,4 ที่ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเขตพื้นที่ 1 (ประเทศไทย) และเขตพื้นที่ 2 (ภูมิภาคสตรภาษาไท)
- ตรวจสอบแหล่งที่พบศิลาจารึกกับอักษร-ภาษา และอายุสมัยของศิลาจารึก ว่าบอกถึงเขตพื้นที่ ใด พบจารึกกับผู้คนเจ้าของศิลาจารึกว่าเป็นชนชาติที่ใช้ภาษาใด เพราะเหตุใด

- สืบค้นหาศิลาจารึกที่ปรากฏ "คำไท" หรือ "ภาษาไท (ย)" นอกเหนือจากศิลาจารึกที่พบในประเทศไทย (เขตพื้นที่ 1) และจากศิลาจารึกอักษร / ภาษาอื่นทั้งก่อนและหลังการใช้อักษรไทยจารึกในปี พ.ศ. 1826 (จารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหง)
- สืบค้นหาศิลาจารึกที่พบในเขตพื้นที่ 1 และเขตพื้นที่ 2 ว่ามี "คำไท" หรือ "ภาษาไท" ที่เป็นของกลุ่มชนไทที่ยังใช้กันอยู่ในเขตพื้นที่ 2 (ภูมิศาสตร์ภาษาไท) บ้าง หรือไม่ สัมพันธ์กับพื้นที่และอายุสมัยที่จะแสดงวัฒนธรรมการติดต่อ การเคลื่อนย้าย/อพยพ อย่างไรบ้าง?

1.16.2 ผลการสังเคราะห์

จากการสังเคราะห์หลักฐานโบราณคดีที่เป็นศิลาจารึกตามแนวทางวิธีการสังเคราะห์พบประเด็นสำคัญที่น่าสนใจดังนี้

ก. ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 5-11

พบว่าในเขตพื้นที่ 1 (ประเทศไทย) เขตพื้นที่ 3 (ใต้ประเทศไทยและกลุ่มเกาะ) เขตพื้นที่ 4 (เขตใกล้เขตพื้นที่ 1 และ 2 เช่น ลาว เวียดนามใต้ กัมพูชา พม่า) ปรากฏตัวอักษรเป็นภาษาเขียนครั้งแรก ทำให้เกิดลักษณะความเปลี่ยนแปลงร่วมกันดังนี้

-เป็นอักษรพราหมี, อักษรหมีพ, ภาษาสันสกฤต, ภาษาปรากิตและ อักษรจีนโบราณ, ภาษาจีน ซึ่งปรากฏในวัตถุทางการค้า เช่น ตราประทับ เหรียญตรา ลูกบิด จี๋ห้อย อักษรและภาษาเขียนเหล่านี้มาจากอินเดียและจีน ซึ่งเข้ามาพร้อมกับการติดต่อค้าขาย (Srisuchat 1996: 237-274) ไม่ใช่ภาษาพูดของชาวท้องถิ่นในเขตพื้นที่ 1, 3, 4 และแสดงให้เห็นว่า ชาวท้องถิ่นในเขตพื้นที่ทั้ง 4 เขตยังไม่มีอักษรใช้แทนภาษาพูดแต่อย่างใด และการปรากฏหลักฐานทางอักษรภาษาเช่นนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของผู้คนในเขตพื้นที่ 1, 3, 4

-การผสมผสานของกลุ่มชนดั้งเดิมในเขตพื้นที่ 1, 3, 4 (ตามหลักฐานโบราณคดีที่เป็นโครงกระดูก) ได้แก่ ออสตราลอยด์, ออสตราลอยด์-เมลานีซอยด์, มองโกลอยด์, โปลิเนเซียน กับชนชาติจากอินเดียที่เข้ามาพร้อมกับอักษร-ภาษาเขียน คือ คอเคซอยด์, ออสตราลอยด์ (หมีพ จากอินเดียใต้) และกับชนชาติจีน คือ มองโกลอยด์ ทำให้เกิดเป็น มองโกลอยด์ - คอเคซอยด์, ออสตราลอยด์ - คอเคซอยด์-มองโกลอยด์, ออสตราลอยด์ - เมลานีซอยด์ - มองโกลอยด์, ออสตราลอยด์ - เมลานีซอยด์ - มองโกลอยด์ - คอเคซอยด์, โปลิเนเซียน (ซึ่งเป็นสายพันธุ์หนึ่งของมองโกลอยด์) - มองโกลอยด์ (จีน), โปลิเนเซียน - ออสตราลอยด์ - คอเคซอยด์, โปลิเนเซียน - คอเคซอยด์

-อักษร - ภาษาจากต่างด้าวทำให้เกิดการรับไปผสมกับภาษาพูดดั้งเดิมและมีผลต่อ

การรับไปพัฒนาเป็นอักษรเพื่อเขียนภาษาของตนในเวลาต่อมา

ข. ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12 - 14

พบว่าในเขตพื้นที่ 1,3,4 มีการเปลี่ยนแปลงการใช้อักษรภาษาที่สะท้อนเรื่องราวของกลุ่มชนดังนี้

- อักษร - ภาษาที่มาจากต่างด้าวยังเป็น อินเดียวกับจีน แต่รูปอักษรเปลี่ยนไปเป็น อักษรปัลลวะ และหลังปัลลวะ ส่วนภาษายังเป็นภาษาสันสกฤต ภาษาทมิฬ มี ภาษาบาลีเพิ่มเข้ามา (ศิลปากร ล. 1 2539: 1-32) ส่วนอักษรจีนและภาษาจีนเป็นอักษรภาษาของช่วงสมัย พุทธศตวรรษที่ 13-14 (ศิลปากร ล. 1 2539: 247-250)

- ชนพื้นเมืองนำเอาภาษาพูดของตน 3 ภาษา คือ ภาษามอญโบราณ, ภาษาเขมร, ภาษามลายูโบราณ เข้าไปบันทึกไว้ด้วยตัวอักษรปัลลวะที่มาจากต่างแดน แสดงให้เห็นว่า ชนพื้นเมืองใน 3 เขต คือ เขตพื้นที่ 1 (ประเทศไทย) เขตพื้นที่ 3 (มาเลเซีย อินโดนีเซีย กลุ่มเกาะ) เขตพื้นที่ 4 (พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม) มีภาษาพูดที่เหมือนและแตกต่างกันดังนี้

: เขตพื้นที่ 1 มีชนพูดภาษามอญ, ภาษาเขมร

: เขตพื้นที่ 3 เฉพาะในอินโดนีเซีย มีชนพูดภาษามลายูโบราณ ภาษาชวา

: เขตพื้นที่ 4 เฉพาะในพม่า มีชนพูดภาษามอญ

: เขตพื้นที่ 4 เฉพาะในลาว, เวียดนาม, กัมพูชา มีชนพูดภาษาเขมร

ถ้าพิจารณาจากการแบ่งภาษาของของนักภาษาศาสตร์พบว่า ภาษาพูดทั้ง 3 ภาษา ที่ปรากฏในภาษาเขียนที่ใช้อักษร (ปัลลวะ) จากต่างแดนนี้ อยู่ในกลุ่มภาษา ออสโตรเอเชียติก ที่แตกต่างออกไปจาก กลุ่มภาษาไท-กะได

- อักษรปัลลวะที่ใช้เขียนภาษาสันสกฤต, ภาษาทมิฬ, ภาษาบาลี มักเขียนเรื่องทางศาสนา แต่เมื่อใดที่ใช้เขียนภาษาพื้นเมืองคือ ภาษามอญ ภาษาเขมร ภาษามลายูโบราณ จะบันทึกเรื่องราวอื่นๆ ของชุมชน

- ภาษาท้องถิ่น คือ ภาษามอญ ภาษาเขมร ภาษามลายูโบราณเหล่านี้ ปรากฏว่ามี การใช้ศัพท์ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ปรับปรุงมาเป็นการออกเสียงคำศัพท์ภาษาท้องถิ่นนั้นๆ ตัวอย่างเช่น

: ศิลจารีกเสาแปดเหลี่ยม ศาลสูงเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี (ศิลปากร ล. 2 2539: 57-66)

จารึกด้วยอักษรหลังปัลลวะ ภาษามอญโบราณ

คำว่า ศรัทธา (ภาษาสันสกฤต) จารึกเป็นภาษามอญว่า ชือทเธียะ

คำว่า อินทะ (ภาษาสันสกฤต) จารึกเป็นภาษามอญว่า อินเตียะ

หลักฐานนี้แสดงให้เห็นว่า ไม่เพียงแต่ยืมรูปอักษร (ปัลลวะ) มาบันทึก แต่ยังรับเอาคำใน ภาษาจากต่างแดนมาใช้ในภาษาคั้งเดิมของตนโดยปรับปรุงให้เข้ากับศัพท์และการออกเสียงตามถิ่นเดิม